[2024] 8 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1086: 2024 ਆਈ.ਐਨ.ਐਸ.ਸੀ. 625

ਸ਼ਜਨ ਸਕਾਰੀਆ

ਬਨਾਮ

ਕੇਰਲ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ

(2024 ਦੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 2622)

23 ਅਗਸਤ 2024

[ਜੇ.ਬੀ. ਪਾਰਦੀਵਾਲਾ* ਅਤੇ ਮਨੋਜ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਜੇਜੇ.]

ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਮੁੱਦਾ

ਕੀ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ (ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਰੋਕਥਾਮ) ਐਕਟ, 1989 ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਉਕਤ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਦਰਜ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ 'ਤੇ ਪੂਰਨ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਕਦੋਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਕਿਸੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਐਫਆਈਆਰ/ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਮਾਮਲਾ ਬਣਦਾ ਹੈ; ਕੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਅਧੀਨ ਐਫਆਈਆਰ/ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨ ਧਾਰਾ 3(1)(ਆਰ) ਜਾਂ 1989 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3(1)(ਯੂ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦੇ ਹਨ; ਕੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਜਾਤੀ ਪਛਾਣ ਦਾ ਸਿਰਫ਼ ਗਿਆਨ ਹੀ 1989 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3(1)(ਆਰ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ?

ਮੁੱਖ ਨੋਟ

ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ (ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਰੋਕਥਾਮ) ਐਕਟ, 1989 - ਧਾਰਾ 18 - ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ, ਜੇਕਰ ਸੰਪੂਰਨ ਹੋਵੇ:

ਸਥਿਤ: ਨਹੀਂ - ਧਾਰਾ 18 ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਇਹ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ 'ਤੇ ਸੰਪੂਰਨ ਪਾਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਲਗਾਉਂਦੀ ਕਿ ਕੀ 1989 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਪਹਿਲਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਕੇਸ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ - ਧਾਰਾ 18 ਅਤੇ 18-ਏ(i) ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਜੇਕਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 1989 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਲਈ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾਵੇਗਾ - ਧਾਰਾ 18 ਸਿਰਫ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਜਾਇਜ਼ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਸੀਆਰ ਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 41 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 35, 41]

ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ (ਅੱਤਿਆਚਾਰਾਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ) ਐਕਟ, 1989 - "ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ" - ਕਿਸੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਐਫਆਈਆਰ/ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਕੇਸ ਕਦੋਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ - ਧਾਰਾ 18 ਦੀ ਪੱਟੀ, ਜਦੋਂ ਲਾਗੂ ਨਾ ਹੋਵੇ:

ਸਥਿਤ: ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ, ਇੱਕ ਲਾਤੀਨੀ ਸ਼ਬਦ "ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ" ਜਾਂ "ਪਹਿਲੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ" ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਕਰਦਾ ਹੈ - ਇਹ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ "ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ"

ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਜਾਂ ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਵਾਰੰਟੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਸਾਮੱਗਰੀ ਮੌਜੂਦ ਹੈ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ "ਜਦੋਂ ਪਹਿਲੀ ਛਾਪ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਐਫਆਈਆਰ ਜਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਅਨੁਸਾਰ ਕੋਈ ਜੁਰਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ" - ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਦੋਂ 1989 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਜਾਂ ਐਫਆਈਆਰ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਪੜ੍ਹਨ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਤਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਧਾਰਾ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਆਪਣੇ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾਵੇ - ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੇਕਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਜੁਰਮ ਦੇ ਗਠਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਾਰੇ ਤੱਤ ਮੌਜੂਦ ਹਨ, ਤਾਂ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਾ ਉਪਾਅ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਢਲੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਬਿਆਨ/ਐਫਆਈਆਰ 19 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਤ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਲਈ ਐਕਟ 9 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਬੇਲੋੜਾ ਅਪਮਾਨ ਨਾ ਹੋਵੇ ਸ਼ਬਦ "ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ" ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਉਦੋਂ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ 1989 ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 18 ਦੀ ਪੱਟੀ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ[ਪਾਰਾ 48-52]

ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ (ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ) ਐਕਟ, 1989 ਐਸ.3(1)(ਆਰ), 3(1)(ਯੂ) - ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਇੱਕ ਔਨਲਾਈਨ ਨਿਊਜ਼ ਚੈਨਲ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਨੇ ਯੂਟਿਊਬ 'ਤੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਵੀਡੀਓ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ-(ਐਸਈ31) ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮੱਗਰੀ 3(1)(ਯੂ), ਜੇਕਰ ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਚਿਹਰੇ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ - ਧਾਰਾ 3(1)(ਆਰ) ਅਤੇ 3(1)(ਯੂ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

ਸਥਿਤ:: ਨਹੀਂ - ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਦਾ ਸਾਰਾ ਅਪਮਾਨ ਜਾਂ ਧਮਕਾਉਣਾ 1989 ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਜਿਹਾ ਅਪਮਾਨ ਜਾਂ ਧਮਕਾਉਣਾ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਪੀੜਤ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ - ਧਾਰਾ 3(1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ) ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਇਸ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਜ਼ਲੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਵੀਡੀਓ ਦੇ ਟ੍ਰਾਂਸਕ੍ਰਿਪਟ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਸਿਰਫ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਕਾਰਨ ਲਗਾਏ ਗਏ ਸਨ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ - ਐਪ ਵਿੱਚ ਉਹ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਇਰਾਦਾ ਉਸਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਬਦਨਾਮ ਕਰਨਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਨਹੀਂ

ਜਾਂ ਇਸ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ - ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਧਾਰਾ 500, ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਮਾਣਹਾਨੀ ਦਾ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਵੀਡੀਓ ਦੀ ਟ੍ਰਾਂਸਕ੍ਰਿਪਟ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨਾ ਅਤੇ ਐਪ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਜਾਤੀ ਪਛਾਣ ਜਿਸ ਲਈ ਉਹ 1989 ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ - ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਧਾਰਾ 3(1)(ਯੂ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਵੀ ਉਦੋਂ ਹੀ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਸਮੂਹ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੁਰਾ ਭਾਵਨਾ ਜਾਂ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ - ਯੂਟਿਊਬ 'ਤੇ ਐਪ ਦੁਆਰਾ ਵੀਡੀਓ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦੁਸ਼ਮਣੀ, ਨਫ਼ਰਤ ਜਾਂ ਬੁਰਾਈ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ - ਵੀਡੀਓ ਦਾ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨਾਲ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਲੈਣਾ-ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ ਸੀ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਹੀ ਸੀ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਗਲਤ ਆਦੇਸ਼, ਜੇਕਰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਐਪ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੋ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ। [ਪਾਰਾ 58, 74, 77, 89]

ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ (ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ) ਐਕਟ, 1989 ਐਸ.3(1)(ਆਰ) - ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਜਾਤੀ ਪਛਾਣ ਦਾ ਸਿਰਫ਼ ਗਿਆਨ, ਜੇਕਰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਹੈ:

ਸਥਿਤ:: ਨਹੀਂ - ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੀੜਤ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੈ, ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਸਿਰਫ਼ ਗਿਆਨ ਹੀ 1989 ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਹੋਵੇਗਾ, ਇਸ ਨੇ ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਯੂ/ਐਸਐਸ.3(1)(ਡਬਲਯੂ) (i), (ii), (2)(ਵੀ) (ਵੀ) ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, (ii), (2)(ਵੀ) (ਵੀ) 3 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਹੀ ਦਰਸਾਇਆ ਹੈ। 1989 ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰੇ ਹਨ। [ਪਰਾ 79]

ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ (ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ) ਐਕਟ, 1989-ਐਸ.3(1)(ਆਰ) - "ਅਪਮਾਨਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ" - ਮਤਲਬ:

ਸਥਿਤ:: ਧਾਰਾ 3(1)(ਆਰ) ਨੂੰ ਨਾਗਰਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਐਕਟ, 1955 ਦੀ ਧਾਰਾ 7(1)(ਡੀ) ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ "ਛੂਤ-ਛਾਤ" ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਦਾ ਅਪਮਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ - ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਧਿਕਤਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐਕਟ ਲਈ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਜਾਤੀ ਅਧਾਰਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣਾ ਅਤੇ

ਸ਼ਜਨ ਸਕਾਰੀਆ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ

"ਛੂਤ-ਛਾਤ" ਦੀ ਪ੍ਰਥਾ, 1989 ਦੇ ਐਕਟ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਅਗਵਾਈ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਜਿਹੇ ਅਭਿਆਸਾਂ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਹੋਰ ਸਖ਼ਤ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ - ਸ਼ਬਦ "ਕਿਸੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਦੇ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਅਪਮਾਨਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ" ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਜਾਤੀ ਪਛਾਣ ਨਾਲ ਅਟੁੱਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ ਜੋ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਨ। "ਛੂਤ-ਛਾਤ" ਦੇ ਅੰਤਰੀਵ ਵਿਚਾਰ ਤੋਂ ਅਟੁੱਟ ਜੋ ਕਿ 1989 ਦੇ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਹੱਲ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ - ਕਿਸੇ ਐਸਸੀ/ਐਸਟੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਦਾ ਹਰ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਪਮਾਨ ਜਾਂ ਧਮਕਾਉਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਜਾਤ-ਆਧਾਰਿਤ ਅਪਮਾਨ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਇਹ ਕੇਵਲ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਪਮਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜਾਂ ਤਾਂ ਅਛੂਤ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। "ਹੇਠਲੀਆਂ ਜਾਤਾਂ/ਅਛੂਤਾਂ" ਉੱਤੇ "ਉੱਚੀ ਜਾਤੀਆਂ" ਦੀ ਉੱਤਮਤਾ, 'ਸ਼ੁੱਧਤਾ' ਅਤੇ 'ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ' ਆਦਿ ਦੀਆਂ ਧਾਰਨਾਵਾਂ, ਆਦਿ ਨੂੰ ਇਤਿਹਾਸਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਫੁੱਲਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨਾ ਕਿ ਇਸਨੂੰ 1989 ਦੇ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਕਲਪਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਮਾਨ ਜਾਂ ਡਰਾਵੇ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ - ਸਮੀਕਰਨ "ਅਪਮਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ" (1) ਵਿੱਚ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ) ਵੱਡੇ ਸੰਦਰਭ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਾਸ਼ੀਏ 'ਤੇ ਪਏ ਸਮੂਹਾਂ ਦੇ ਅਪਮਾਨ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਹੈ - ਇਹ ਕੋਈ ਆਮ ਅਪਮਾਨ ਜਾਂ ਧਮਕਾਉਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ 'ਅਪਮਾਨ' ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ 1989 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ - ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਆਧਾਰਾਂ ਅਤੇ ਪਛਾਣਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਨੂੰਨਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ 20, 2000 ਤੋਂ ਟੀਚਾ ਹੈ। ਕੰਮ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਔਰਤਾਂ ਦਾ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ (ਰੋਕਥਾਮ, ਮਨਾਹੀ ਅਤੇ ਨਿਵਾਰਣ) ਐਕਟ, 2013 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ। [ਪਰਾ 61, 72]

ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ (ਅੱਤਿਆਚਾਰਾਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ) ਐਕਟ, 1989 - ਉਹ ਮਾਮਲੇ ਜਿੱਥੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ/ਐਫਆਈਆਰਜ਼ ਯੂਟਿਊਬ ਵੀਡੀਓਜ਼, ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਪਲੇਟਫਾਰਮਾਂ 'ਤੇ ਡਿਜੀਟਲ ਸਮੱਗਰੀਆਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹਨ-ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਨਾਲ ਉਕਤ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਅਦਾਲਤਾਂ:

ਸਥਿਤ: ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ - ਜੇਕਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾਈ ਜਾਂਦੀ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 18 ਦੀ ਪੱਟੀ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। [ਪਰਾ 52]

ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ (ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ) ਐਕਟ, 1989 ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, 1973 ਐਸਐਸ.438, 482 ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ - ਆਰਟੀਕਲ 226 ਸਿਆਸੀ/ਨਿੱਜੀ ਬਦਲਾਖੋਰੀ ਕਾਰਨ ਖਤਰਨਾਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ:

ਸਥਿਤ: ਅਜਿਹੇ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਅਧੀਨ ਆਪਣੀਆਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 438 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਅਸਾਧਾਰਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ/ਐਫਆਈਆਰ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਕੇਸ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਰਤੀ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੀ। [ਪਰਾ 49]

ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ (ਅੱਤਿਆਚਾਰਾਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ) ਐਕਟ, 1989 ਐਸ.18 "ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ" ਮਹੱਤਵ - ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਕੋਡ, 1973-ਐਸਐਸ.41, 60ਏ:

ਫੜੇ ਗਏ: ਐਸ.18 ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਸਿਰਫ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 60ਏ ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 41 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਜਾਇਜ਼ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਾਜਬ ਸ਼ਿਕਾਇਤ, ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜਾਂ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਾਰਨ ਹੈ। ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਪਾਠ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਵਾਲੇ 'ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਅਤੇ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ - ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪੱਟੀ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿੱਥੇ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਸਮੱਗਰੀ ਮੌਜੂਦ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਹ ਐਕਟ 19 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਕੇਸ ਇਹ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 41 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪੂਰਵ-ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। [ਪਾਰਾ 41, 43, 44, 46]

ਕਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੰਡ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਸਖਤ ਵਿਆਖਿਆ - ਵਿਧਾਨਕ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ:

ਸਥਿਤ: ਇੱਕ ਦੰਡ ਕਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸਖਤ ਨਿਰਮਾਣ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ - ਵਿਧਾਨਿਕ ਵਿਆਖਿਆ ਦਾ ਇੱਕ ਸਿਧਾਂਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਮੂਰਤੀਮਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ - ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਇਰਾਦਾ ਪ੍ਰਗਟ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਕਿ ਵਿਧਾਇਕ ਇਸ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੀਤੀ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ - ਵਿਧਾਨਿਕ ਵਿਆਖਿਆ ਦਾ ਇੱਕ ਸਿਧਾਂਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਗਾਈਡ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ। [ਪਰਾ 82]

ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, 1973 ਦਾ ਮਕਸਦ - ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਐਸ.438 ਦਾ ਵਿਕਾਸ,

ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ (ਅੱਤਿਆਚਾਰਾਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ) ਐਕਟ, 1989 - ਸ਼ਬਦ ਅਤੇ ਵਾਕਾਂਸ਼ - "ਅਪਮਾਨ" ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਦਰਭ - ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਮਾਜਿਕ ਢਾਂਚੇ ਵਿੱਚ ਅਪਮਾਨ - ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ - ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਸ਼ਜਨ ਸਕਾਰੀਆ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ

ਹਿਤੇਸ਼ ਵਰਮਾ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰਾਖੰਡ ਰਾਜ [2020] 9 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 593: (2020) 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 710 ਰਮੇਸ਼ ਚੰਦਰ ਵੈਸ਼ਯ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਐਨ.ਆਰ. [2023] 6 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 643: (2023) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਔਨਲਾਈਨ ਐਸ.ਸੀ. 668 ਪ੍ਰਥਵੀ ਰਾਜ ਚੌਹਾਨ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ[2020] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 727: (2020) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 727 ਸਿਧਾਰਮ ਸਤਲਿੰਗੱਪਾ ਮਹੇਤਰੇ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ [2010] 15 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 201: (2011) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 694 ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਰਾਮ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਬਲੋਥੀਆ [1995] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 897: (1995) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 221 ਸਤੇਂਦਰ ਕੁਮਾਰ ਅੰਤਿਲ ਬਨਾਮ ਸੀਬੀਆਈ [2022] 10 ਐਸਸੀਆਰ 351: (2022) 10 ਐਸਸੀਸੀ 51 ਅਰਨੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ [2014]8 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 128 (2014)8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 273 ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ

ਡਾ. ਸੁਭਾਸ਼ ਕਾਸ਼ੀਨਾਥ ਮਹਾਜਨ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ [2018] 4 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 877: (2018) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 454 ਵਿਲਾਸ ਪਾਂਡੁਰੰਗ ਪਵਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ [2012] 8 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 270 (2012) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 795 ਰਹਿਨਾ ਜਲਾਲ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲਾ ਰਾਜ [2020]13ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ621(2021)1ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ.733ਹਿਤੇਂਦਰ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਠਾਕੁਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ[1994] ਪੂਰਕ.1ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ360:(1994)4ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ602ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਅਮੀਰ ਚੰਦ ਬਨਾਮ ਕਰਾਊਨ(1949)ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ.ਔਨਲਾਈਨ ਪੁੰਜ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲਾ ਰਾਜ ਆਈ.ਐਲ.ਆਰ2022 4 ਕੇਰ 620 ਕੇਰਲ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਹਸਨ2002(2)ਕੇ.ਐਲ.ਟੀ 505 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਯੂ.ਐਸ. ਬਨਾਮ ਵਿਲਟਬਰਗਰ [5 ਐਲ ਐਡ 37: 18 ਯੂਐਸ (5) ਕਣਕ.) 76 (1820)] ਟਕ ਐਂਡ ਸੰਨਜ਼ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰੀਸਟਰ(1887)19 ਕਿਊਬੀਡੀ 629(ਸੀਏ) ਲੰਡਨ ਐਂਡ ਕੰਟਰੀ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀਜ਼ ਇਨਵੈਸਟਮੈਂਟਸ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ(1953) 1 ਡਬਲਯੂ.ਐਲ.ਆਰ. 312 (1953)1 ਸਾਰੇ ਈ.ਆਰ. 436 ਵਿਲਿਸ ਬਨਾਮ ਥੋਰਪ (1875) ਐਲਆਰ 10 ਕਿਊ ਬੀ 383 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਕਿਤਾਬਾਂ ਅਤੇ ਰਸਾਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

41ਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਮਿਤੀ 24 ਸਤੰਬਰ, 1969 ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ 48ਵੀਂ ਰਿਪੋਰਟ (1972) ਬੇਰੇਟ ਆਫ ਬੀਇੰਗ ਹਿਊਮਿਲੀਏਸ਼ਨਜ਼ ਆਫ਼ ਅਨਟਚੇਬਿਲਿਟੀ, ਹਿਊਮਿਲੀਏਸ਼ਨ: ਕਲੇਮਜ਼ ਐਂਡ ਕੰਟੈਕਸਟ, ਆਕਸਫੋਰਡ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪ੍ਰੈਸ, ਪਹਿਲਾ ਐਡੀਸ਼ਨ (2009), ਪੰਨੇ 95-107 ਵੀ. ਗੀਤਾ ਦੁਆਰਾ ਅਪਮਾਨ: ਕਲੇਮਜ਼ ਐਂਡ ਕੰਟੈਕਸਟ, ਪੰਨੇ 1-22, ਗੋਪਾਲ ਗੁਰੂ ਦੁਆਰਾ ਤਰਕ ਦਾ ਅਪਮਾਨ, ਹਿਊਮਿਲੀਏਸ਼ਨ: ਕਲੇਮਜ਼ ਐਂਡ ਕੰਟੈਕਸਟ, ਪੰਨੇ 23-40 ਭੀਖੂ ਪਾਰੇਖ ਦੁਆਰਾ ਮੈਕਸਵੈੱਲ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ (12ਵੀਂ ਐਡੀਸ਼ਨ) ਵਿਲੀਅਮ ਐਫ. ਕ੍ਰੋਇਸ ਦੁਆਰਾ ਵਿਧਾਨ ਕਾਨੂੰਨ (7ਵੀਂ ਐਡੀਸ਼ਨ ਆਫ਼ ਪੰਨਾ 530) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਐਕਟਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ (ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਰੋਕਥਾਮ) ਐਕਟ, 1989ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ, 1973 ਕੇਰਲ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ; ਨਾਗਰਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਐਕਟ, 1955

ਡਿਜੀਟਲ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਰਿਪੋਰਟਾਂ

ਕੀਵਰਡਸ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ (ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਰੋਕਥਾਮ) ਐਕਟ, 1989 ਦੀ ਧਾਰਾ 18; ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ 'ਤੇ ਰੋਕ ਸੰਪੂਰਨ ਪਾਬੰਦੀ "ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ" ਜਾਤ ਜਾਤੀ ਪਛਾਣ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਜਾਤੀ-ਅਧਾਰਤ ਅਪਮਾਨ; ਅਪਮਾਨ ਜਾਂ ਡਰਾਉਣਾ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਰਾਜਨੀਤਿਕ/ਨਿੱਜੀ ਬਦਲਾ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਯੂਟਿਊਬ 'ਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਅਪਮਾਨ ਵੀਡੀਓ ਵੀਡੀਓ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਲਿਪੀ "ਅਪਮਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ" ਅਪਮਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਛੂਤ-ਛਾਤ ਡਿਜੀਟਲ ਸਮੱਗਰੀ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਪਲੇਟਫਾਰਮ

ਇਸ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਮਾਮਲਾ

ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰ. 2622 ਦੇ 2024

ਕੇਰਲਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਏਰਨਾਕੁਲਮ ਵਿਖੇ 30.06.2023 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ, 2023 ਦੇ ਸੀ ਆਰਐੱਲਏ ਨੰ. 906 ਵਿੱਚ

ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀਆਂ

ਸਿਧਾਰਥ ਲੂਥਰਾ, ਗੌਰਵ ਅਗਰਵਾਲ, ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ, ਅਭੈ ਅਨਿਲ ਅੰਤੁਰਕਰ, ਧਰੁਵ ਟਾਂਕ, ਅਨਿਰੁਧ ਅਵਲਗਾਂਵਕਰ, ਸਾਰਥਕ ਮੇਹਰੋਤਰਾ, ਆਯੁਸ਼ ਕੌਸ਼ਿਕ, ਭਗਵੰਤ ਦੇਸ਼ਪਾਂਡੇ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੁਰਭੀ ਕਪੂਰ, ਐਡਵ. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ

ਪੀ.ਵੀ. ਦਿਨੇਸ਼, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਨਿਸ਼ੀ ਰਾਜੇਨ ਸ਼ੋਂਕਰ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅਨੁ ਕੇ ਜੋਏ, ਅਲੀਮ ਅਨਵਰ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅੰਨਾ ਓਮਨ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਉਰਵਸ਼ੀ ਚੌਹਾਨ, ਹਰੀਸ ਬੀਰਨ, ਅਜ਼ਹਰ ਅਸੀਸ, ਆਨੰਦ ਬੀ. ਮੈਨਨ, ਰਾਧਾ ਸ਼ਿਆਮ ਜੇਨਾ, ਐਡਵ. ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ/ਆਦੇਸ਼

ਨਿਰਣਾ

ਜੇ.ਬੀ. ਪਾਰਦੀਵਾਲਾ, ਜੇ.

ਵਿਆਖਿਆ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ, ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ

ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ: -

ਏ. ਤੱਥ ਮੈਟ੍ਰਿਕਸ..... 2*

ਬੀ. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਸਪੁਰਦਗੀਆਂ..... 10*

* ਸੰਪਾਦਨ ਨੋਟ: ਮੂਲ ਫੈਸਲੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਨਾ

ਸੀ. ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਸਬਮਿਸ਼ਨਾਂ.....13*
ਡੀ. ਰਾਜ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਸਬਮਿਸ਼ਨਾਂ.....15*
ਈ. ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿਧਾਨਕ ਉਪਬੰਧ.....16*
ਐੱਫ. ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਮੁੱਦੇ.....20*
ਜੀ. ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ.....21*
i. ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਦਾ ਵਿਕਾਸ 21*
ii. ਕੀ ਐਕਟ, 1989 ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਉਕਤ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਦਰਜ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੋਕ ਲਗਾਉਂਦੀ ਹੈ? 27*
ਐਕਟ,1989 ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਣ ਵਾਲੇ "ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ"ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ 41*
iii. ਇਹ ਕਦੋਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਐਫਆਈਆਰ/ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਕੇਸ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ?.....47*
iਬਨਾਮ ਕੀ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ./ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿਚਲੇ ਸਬੂਤ ਐਕਟ, 1989 ਦੀ ਧਾਰਾ 3(1)(ਆਰ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦੇ ਹਨ?..... 51*
ਏ ਐਕਟ, 1989 ਦੀ ਧਾਰਾ 3(1)(ਆਰ) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਣ ਵਾਲੇ "ਅਪਮਾਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ.....55*
ਬਨਾਮ ਕੀ ਐਕਟ, 1989 ਦੀ ਧਾਰਾ 3(1)(ਯੂ) ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਜੁਰਮ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਐਫਆਈਆਰ/ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ?.....
63*
vi. ਕੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਜਾਤੀ ਪਛਾਣ ਦਾ ਸਿਰਫ਼ ਗਿਆਨ ਹੀ ਐਕਟ, 1989 ਦੀ ਧਾਰਾ 3(1)(ਆਰ) ਅਧੀਨ ਜੁਰਮ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਹੈ?.....64*
ਐੱਚ. ਸਿੱਟਾ.....69*

1. ਇਹ ਅਪੀਲ 30.06.2023 ਨੂੰ ਕੇਰਲਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਅਰਨਾਕੁਲਮ ਵਿਖੇ 2023 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 906 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਇੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ 2023 ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਮਿਤੀ 2023 ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ (ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ) ਐਕਟ, 1989, ਏਰਨਾਕੁਲਮ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਨੇ ਇਲਾਮਾਕਕਾਰਾ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਂਟ ਆਫ ਇਲਾਮਾਕਕਾਰਾ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ (ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2) ਦੁਆਰਾ 2023 ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਨੰਬਰ 899 ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ (ਅੱਤਿਆਚਾਰਾਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ) ਐਕਟ, 1989 ("ਐਕਟ, 1989") ਦੀਆਂ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਧਾਰਾਵਾਂ 3(1)(ਆਰ) ਅਤੇ 3(1)(ਯੂ)

ਏ. <u>ਤੱਥ ਮੈਟ੍ਰਿਕਸ</u>

2. 24.05.2023 ਨੂੰ, ਇੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ, "ਮਰੂਨੰਦਨ ਮਲਿਆਲੀ" ਨਾਮ ਦੇ ਇੱਕ ਔਨਲਾਈਨ ਨਿਊਜ਼ ਚੈਨਲ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਵਜੋਂ ਆਪਣੀ ਹੈਸੀਅਤ ਵਿੱਚ, ਯੂਟਿਊਬ 'ਤੇ ਇੱਕ ਵੀਡੀਓ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ, ਇੱਕ ਔਨਲਾਈਨ ਵੀਡੀਓ ਸ਼ੇਅਰਿੰਗ ਪਲੇਟਫਾਰਮ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੁਝ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਵੀਡੀਓ ਟ੍ਰਾਂਸਕ੍ਰਿਪਟ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਨੁਵਾਦ ਇੱਥੇ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:-

"ਅੰਗੂਠਾ

ਹਰ ਕੋਈ ਪੀ.ਵੀ. ਤੋਂ ਡਰਦਾ ਹੈ. ਮਾਫੀਆ ਡੌਨ ਵਾਂਗ ਵੱਡਾ ਹੋਇਆ ਸ੍ਰੀਨਿਜਨ!

ਸਿਰਲੇਖ

ਜਿਸ ਨੇ ਪੀ.ਵੀ. ਸ੍ਰੀਨਿਜਨ ਇੱਕ ਮਾਫੀਆ ਡੌਨ?

ਸਮੱਗਰੀ

ਇਹ ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਸੀ; ਬਾਹਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਖ਼ਬਰਾਂ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਸੀ। ਕੇਰਲਾ ਦਾ ਮਾਣ, ਕੇਰਲਾ ਬਲਾਸਟਰਸ ਦਾ ਚੋਣ ਟਰਾਇਲ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜੋ 17 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਸੀ। ਬੱਚਿਆਂ ਅਤੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਪਨਾਮਪੱਲੀ ਨਗਰ, ਏਰਨਾਕੁਲਮ ਵਿਖੇ ਸਟੇਡੀਅਮ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਘੰਟਿਆਂਬੱਧੀ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਜੋ ਸਪੋਰਟਸ ਕੌਂਸਲ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਸੀ।

ਸਟੇਡੀਅਮ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਪੀ.ਵੀ. ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਖੇਡ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ ਕੁਨਥੁਨਾਡ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਸ੍ਰੀਨਿਜਨ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਕੇਰਲ ਬਲਾਸਟਰਾਂ ਦਾ ਕੇਰਲ ਸਪੋਰਟਸ ਕਾਉਂਸਿਲ ਨਾਲ ਕਰਜ਼ਾ ਚੁਕਾਉਣਾ ਸੀ। ਮੀਡੀਆ ਨੇ ਇਸ ਖ਼ਬਰ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਿਆ ਅਤੇ ਲੋਕ ਇਸ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਗੁੱਸੇ ਵਿਚ ਆ ਗਏ। ਝਿਜਕਦੇ ਹੋਏ ਆਖਿਰਕਾਰ ਗੇਟ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਗਿਆ। ਕੱਲ੍ਹ ਸ਼ਾਮ ਸ੍ਰੀਨਿਜਨ ਨੇ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਾਬਕਾ ਨੈਸ਼ਨਲ ਸਪੋਰਟਸ ਸਟਾਰ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸਪੋਰਟਸ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ਼ਰਫ ਅਲੀ ਨੇ ਸਖ਼ਤ ਸਟੈਂਡ ਲਿਆ ਕਿ; ਇੱਕ, ਕੇਰਲ ਦੇ ਧਮਾਕੇ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਕੋਈ ਪੈਸਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਦੋ, ਭਾਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਪੈਸੇ ਦੇਣੇ ਹਨ, ਇਹ ਖੇਡ ਕੌਂਸਲ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਬਕਾਇਆ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਰੇ ਮੈਦਾਨ ਰਾਜ ਖੇਡ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਦੇ ਹਨ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਖੇਡ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸ਼ਰਾਫ ਅਲੀ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੀ.ਵੀ. ਸ੍ਰੀਨਿਜਨ ਦੀ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸ਼ਜਨ ਸਕਾਰੀਆ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ

ਕੇਰਲ ਬਲਾਸਟਰਸ ਅਤੇ ਕੇਰਲ ਸਪੋਰਟਸ ਕਾਉਂਸਿਲ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਕਰਾਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਬਕਾਇਆ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੇਰਲ ਰਾਜ ਖੇਡ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਨੇ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੂਚਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਖੇਡ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਨੂੰ ਬਲਾਕ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਤਾਂ ਸ੍ਰੀਨਿਜਨ ਨੇ ਇਹ ਗੰਦਾ ਕੰਮ ਕਿਉਂ ਕੀਤਾ, ਉਸਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਸ ਨੇ ਦਿੱਤਾ? ਅੱਜ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਇੱਕ ਹੋਰ ਖਬਰ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਹੈ। ਖੇਡ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਖੇਡ ਸਟਾਰ ਓਲੰਪੀਅਨ ਮਰਸੀ ਕੁੱਟੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਏਰਨਾਕੁਲਮ, ਪਨਾਮਪੱਲੀ ਨਗਰ ਵਿਖੇ ਸਪੋਰਟਸ ਹੋਸਟਲ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲੇ ਦੇ ਖੇਡ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀਨਿਜਨ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਪਨਾਮਪੱਲੀ ਨਗਰ ਸਪੋਰਟਸ ਅਕੈਡਮੀ ਦਾ ਹੋਸਟਲ ਕੇਰਲ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਸਪੋਰਟਸ ਹੋਸਟਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੀ। ਸ੍ਰੀਨਿਜਨ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੇ ਆਉਣ ਨਾਲ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਦਲ ਗਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੋਟਲ 'ਚ ਖਾਣਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਪਰੋਸਿਆ ਗਿਆ। ਹੁਣ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਵੱਲੋਂ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਬਿੱਲ ਫਰਜ਼ੀ ਹਨ ਅਤੇ ਖੇਡ ਕੌਂਸਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਢੇਰ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹਨ।

ਕੇਰਲਾ ਕਿਸ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰੇ, ਸ਼ਰਫ ਅਲੀ, ਮਰਸੀ ਕੁੱਤਨ ਜਾਂ ਸ੍ਰੀਨਿਜਨ? ਸ਼ਰਾਫ ਅਲੀ ਅਤੇ ਮਰਸੀ ਕੁੱਤਨ ਨੇ ਆਪਣਾ ਹੁਨਰ ਦਿਖਾਇਆ ਹੈ। ਉਹ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਖੇਡ ਸਿਤਾਰੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ ਅਤੇ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਕਿ ਹੱਥ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਵੇਂ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਉਹ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਇਸਲਈ ਕੇਰਲ ਵਿੱਚ ਇਹਨਾਂ ਖੇਡ ਸਿਤਾਰਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀਨਿਜਨ ਝੂਠ ਬੋਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਸ ਦੀ ਤਾਜ਼ਾ ਮਿਸਾਲ ਸ੍ਰੀਨਿਜਨ ਵੱਲੋਂ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਇਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਾਬੂ ਹੇਠ ਲਿਆਉਣ ਦੀਆਂ ਨਾਟਕੀ ਚਾਲਾਂ ਹਨ। ਮੇਰਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵੀ ਕੋਈ ਸਕੈਂਡਲ, ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਸ੍ਰੀਨਿਜਨ ਦਾ ਨਾਮ ਲੱਭਦੇ ਹਾਂ। ਸ੍ਰੀਨਿਜਨ ਬਦਨਾਮ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਸੀਪੀਐਮ ਜਿਸ ਨੇ ਸ੍ਰੀਨਿਜਨ ਨੂੰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਬਣਾਇਆ ਸੀ, ਨੂੰ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਹ ਯੂਥ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਆਗੂ ਸਨ। ਸ੍ਰੀਨਿਜਨ ਦੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਅਤੇ ਕਾਲੇ ਧਨ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਡੀਵਾਈਐਫਆਈ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦੀ ਫੁਟੇਜ ਅਜੇ ਵੀ ਉਪਲਬਧ ਹੈ।

ਪਹਿਲਾਂ ਸੀਪੀਐਮ ਉਸ ਨੂੰ ਸੀਟ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਦੂਜਾ, ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਲੋਕ ਉਸ ਨੂੰ ਚੁਣਦੇ ਹਨ। ਐਮ.ਐਲ.ਏ ਪੋਸਟ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਮਿਸਾਲ ਹੈ ਕਿ ਕੇਰਲਾ ਦੇ ਲੋਕ ਕਿਸੇ ਵੀ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਤੇ ਕਾਲੇ ਧਨ ਦੇ ਸੌਦਾਗਰ ਨੂੰ ਲੀਡਰ ਬਣਨ ਦੇਣਗੇ। ਵਿਧਾਇਕ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਰਹਿ ਕੇ ਸ੍ਰੀਨਿਜਨ ਨੇ ਸੂਬੇ ਦਾ ਹੀ ਨੁਕਸਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਅਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕੇਰਲ ਲਈ ਉਦਯੋਗਾਂ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦੇਣਾ ਔਖਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਥੇ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਇਸ ਵਿਰੁੱਧ ਲਾਲ ਝੰਡੇ ਚੁੱਕਣਗੀਆਂ। ਇਸ ਲਈ ਕੇਰਲ ਦੇ ਉਹ ਉਦਯੋਗ ਵੀ ਛੱਡ ਰਹੇ ਹਨ। ਇੱਥੇ ਕੁਝ ਹੀ ਉਦਯੋਗ ਹਨ ਜੋ ਇੱਥੇ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਟੈਕਸ ਅਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਇੱਕ ਉਦਯੋਗ ਕਿਟੈਕਸ ਸਾਬੂ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੇਰਲ ਤੋਂ ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਜਾਣ ਲਈ ਕਾਟੈਕਸ ਸਾਬੂ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਾ ਸ਼੍ਰੀਨਿਜਨ ਸੀ।

ਇਹ ਸ਼੍ਰੀਨਿਜਨ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਸੀ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕਿਟੈਕਸ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪਿਨਾਰਾਈ ਵਿਜਯਨ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਦੋਸਤ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਸਾਬੂ ਨੂੰ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਬਾਹਰ ਆਉਣਾ ਪਿਆ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਸਾਬੂ ਨੂੰ ਰਾਜ ਛੱਡਣਾ ਪਿਆ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਪੂਰੀ ਇੰਡਸਟਰੀ ਨੂੰ ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨਾ ਪਿਆ। ਇਹ ਉਸ ਉਦਯੋਗਪਤੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਲੱਖਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀਨਿਜਨ ਇਸ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ। ਉੱਦਮ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕਰਨ ਲਈ, ਉਸਨੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਝੂਠੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ, ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਅਧਿਕਾਰੀ ਐਂਟਰਪ੍ਰਾਈਜ਼ ਨੂੰ ਤੰਗ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਦੰਬਰਯਾਰ ਗੰਦਾ ਪਾਣੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਜਾਂਚ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੈ। ਪਰ ਅਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਭਰਮਪੁਰਮ ਪਲਾਂਟ ਤੋਂ ਕੂੜਾ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸਾੜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹੁਣ ਧੂੜ ਅਤੇ ਸੁਆਹ ਕਾਦੰਬਰਯਾਰ ਝੀਲ ਵਿੱਚ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਇੱਕ ਵਪਾਰੀ ਨੂੰ ਸੂਬੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾਣ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਜੋ ਲੱਖਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀਆਂ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸ਼੍ਰੀਨਿਜਨ 'ਤੇ ਹੋਰ ਵੀ ਕਈ ਦੋਸ਼ ਹਨ।

ਸ਼੍ਰੀਨਿਜਨ ਦੇ ਸਹੁਰੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਸਨ। ਇਲਜ਼ਾਮ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਬਣਾਏ ਜੋ ਕਿ ਸੀ.ਪੀ.ਐਮ.

ਸ਼੍ਰੀਨਿਜਨ ਦੀ ਧਨ-ਦੌਲਤ 'ਚ ਅਚਾਨਕ ਵਾਧਾ ਹੋਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਹੀ ਹੈ। ਪਰ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਕਿਸੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਵਿੱਚ ਵੀ ਉਸ ਦੇ ਉੱਚੇ ਸਬੰਧ ਹਨ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇੱਕ ਆਡੀਓ ਕਲਿੱਪ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਾਈਟੈਕਸ ਇੰਡਸਟਰੀ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼੍ਰੀਨਿਜਨ ਵੱਲੋਂ ਖੇਡ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਉਸ ਦੀ ਤਬਾਹੀ ਦਾ ਲੇਖਾ-ਜੋਖਾ ਸੀ। ਦੂਸਰਾ ਇੱਕ ਵਪਾਰੀ ਨੂੰ ਸੂਬੇ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਸੀ।

ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਇਦ ਉਹ ਖਬਰ ਯਾਦ ਹੋਵੇ ਜੋ ਮੈਂ ਪ੍ਰਿਥਵੀਰਾਜ ਬਾਰੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਮੈਨੂੰ ਭੇਜੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੋਟਿਸ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੋਟਿਸ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੈਂ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਸ਼ਜਨ ਸਕਾਰੀਆ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ

ਫਿਲਮ ਉਦਯੋਗ ਬਾਰੇ ਡੂੰਘਾਈ ਵਿੱਚ. ਮੈਂ ਜੋ ਕੁਝ ਸਿੱਖਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਤੋਂ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਕੁਝ ਹੈਰਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਤੱਥ ਹਨ। ਮੈਂ ਸਿਰਫ਼ ਹੋਰ ਸਬੂਤ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਜਾਣੇ-ਅਣਜਾਣੇ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੀਨਿਜਨ ਦੀ ਫਿਲਮ ਇੰਡਸਟਰੀ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਗੀ ਹੈ।

ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਅਸੀਂ ਸੋਚਿਆ ਸੀ, ਅਸੀਂ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਫਿਲਮ ਸਾਈਟਾਂ 'ਤੇ ਸ਼੍ਰੀਨਿਜਨ ਨੂੰ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਸ਼੍ਰੀਨਿਜਨ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਫਿਲਮ ਉਦਯੋਗ ਵਿੱਚ ਵਿਚਕਾਰਲਾ ਆਦਮੀ ਹੈ। ਜਿਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਹ ਹੈ ਜੋ ਫਿਲਮ ਉਦਯੋਗ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਫੰਡ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਪਰ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਾਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਸਬੂਤ ਇਕੱਠੇ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਸੱਚ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਅਸੀਂ ਇਸਨੂੰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰਾਂਗੇ।

ਬਸ ਇੱਕ ਗੱਲ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਦਿਓ। ਜਦੋਂ ਸ਼੍ਰੀਨਿਜਨ ਨੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਲਈ ਹਲਫ਼ਨਾਮਾ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਪੈਸਾ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ ਕਾਲਾ ਧਨ ਸੀ। ਜੇ ਉਹ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਹ ਫੜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ. ਇਸ ਲਈ, ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਪੈਸਿਆਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਕੁਝ ਫਿਲਮ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਪੈਸੇ ਉਧਾਰ ਲਏ ਸਨ। ਮੈਂ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕੁਝ ਫਿਲਮ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਨਿਰਮਾਤਾ ਫ਼ਿਲਮਾਂ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸ਼੍ਰੀਨਿਜਨ ਸਮੇਤ ਹੋਰਨਾਂ ਤੋਂ ਉਧਾਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ।

ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, ਸ਼੍ਰੀਨਿਜਨ ਇੱਕ ਨੌਜਵਾਨ ਮਾਫੀਆ ਡੌਨ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀਨਿਜਨ ਦੀ ਫਿਲਮ ਉਦਯੋਗ, ਖੇਡ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਗੀ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀਨਿਜਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਉਸਦੇ ਖਿਲਾਫ ਖੜੇ ਹੋਣ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸ਼੍ਰੀਨਿਜਨ ਦਾ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਵਿੱਚ ਉੱਚ ਸੰਪਰਕ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕਣੇ ਚਾਹੀਦੇ। ਪਰ ਕੁਝ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹਨ ਜੋ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਹਨ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀਨਿਜਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਕੋਈ ਵੀ ਉਸ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ।

ਸੀਪੀਐਮ ਨੇ ਸ਼੍ਰੀਨਿਜਨ ਨੂੰ ਹੋਰ ਤਾਕਤ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਵੀ ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਣ ਤੋਂ ਡਰਦੀ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਵੀ ਅੱਖਾਂ ਬੰਦ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਕਿਟੈਕਸ ਐਸਏਬੀਯੂ ਜੋ ਇਸ ਵਿਰੁੱਧ ਲੜਿਆ ਸੀ, ਇੱਕ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ.

ਹਰ ਕੋਈ ਉਸ ਤੋਂ ਕਿਉਂ ਡਰਦਾ ਹੈ? ਕੇਰਲ ਸ਼੍ਰੀਨਿਜਨ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨੌਜਵਾਨ ਮਾਫੀਆ ਡੌਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਿਉਂ ਵਧਣ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ?"

3. ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਜੋ ਕਿ ਕੇਰਲ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਕੁੰਨਥੁਨਾਡ ਹਲਕੇ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਲਈ ਰਾਖਵੀਂ ਸੀਟ ਹੈ, ਉਪਰੋਕਤ ਵੀਡੀਓ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੈ, ਨੇ ਏਸੀਪੀ, ਸੈਂਟਰਲ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ, ਏਰਨਾਕੁਲਮ ਅੱਗੇ ਇੱਕ ਲਿਖਤੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਵੀਡੀਓ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਐਪਲ ਦੁਆਰਾ ਜਨਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ, ਜੋ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੈ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

"ਮੈਂ ਕੁੰਨਥੁਨਡ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕੇ ਲਈ ਚੁਣਿਆ ਹੋਇਆ ਉਮੀਦਵਾਰ ਹਾਂ। ਸ਼੍ਰੀ ਸਾਜਨ ਸਕਾਰੀਆ (ਸੰਪਾਦਕ, ਨਿਊਜ਼ ਰੀਡਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ), ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਐਨ ਮੈਰੀ ਜਾਰਜ (ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਐਡੀਟਰ ਅਤੇ ਸੀਈਓ), ਸ਼੍ਰੀ ਰਿਜੂ (ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ) ਮਰੁਨਾਦਨ ਮਲਿਆਲੀ (ਟੀ.ਸੀ. 17/3164, ਪਟਟੋਏਮ) ਨਾਮ ਦੇ ਔਨਲਾਈਨ ਟੀਵੀ ਚੈਨਲ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਤਿਰੂਵਨੰਤਪੁਰਮ, ਪਿੰਨ 695004) ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਪੁਲਯਾ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ, ਮੇਰਾ ਮਜ਼ਾਕ ਉਡਾਉਣ ਅਤੇ ਅਪਮਾਨਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਰਾਹੀਂ ਲਗਾਤਾਰ ਝੂਠੀਆਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਤਿਆਰ ਅਤੇ ਫੈਲਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸ਼ਜਾਨ ਸਕਾਰੀਆ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਮੇਰੀ ਫੋਟੋ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ 24.03.2023 ਨੂੰ ਮਰੁਨਾਦਨ ਮਲਿਆਲੀ ਨਾਮ ਦੇ ਯੂਟਿਊਬ ਚੈਨਲ ਰਾਹੀਂ ਮੇਰੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਮਾਣਹਾਨੀ ਵੀਡੀਓ ਅਪਲੋਡ ਕੀਤਾ ਜਿਸਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ਸੀ 'ਪੀ.ਵੀ. ਸ੍ਰੀਨਿਜਨ, ਜੋ ਇੱਕ ਮਾਫੀਆ ਡੌਨ ਵਜੋਂ ਅਚਾਨਕ ਉੱਠਿਆ' ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਹੋਰ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਰਾਹੀਂ ਵੀ ਸਾਂਝਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਉਸ ਨੇ ਮੇਰੇ ਵਿਰੁੱਧ ਝੂਠਾ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਾਇਆ, ਜੋ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਖੇਡ ਕੌਂਸਲ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੈ ਕਿ ਮੇਰੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਖੇਡ ਹੋਸਟਲ ਚਲਾਉਣ ਸਬੰਧੀ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਜਾਂਚ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਸਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਕਿ ਮੈਂ ਵਪਾਰਕ ਉੱਦਮਾਂ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਕਾਇਟੈਕਸ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਝੂਠਾ ਫਸਾਇਆ ਅਤੇ ਜੇਲਾਂ ਵਿੱਚ ਡੱਕਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਮੇਰੇ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਗੰਭੀਰ ਦੋਸ਼ ਵੀ ਲਾਏ ਕਿ ਮੈਂ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਕਤਲ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਸ਼ਜਾਨ ਸਕਾਰੀਆ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੇ ਚੈਨਲ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸ਼ੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਰਾਹੀਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਆਧਾਰ ਦੇ ਮੈਨੂੰ ਕਾਤਲ ਮੰਨਣ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਪਰੋਕਤ ਵੀਡੀਓ ਦੇ ਅਪਲੋਡ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਪਲੇਟਫਾਰਮਾਂ 'ਤੇ ਸਾਂਝਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਵੀਡੀਓ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ, ਕੇਰਲਾ ਰਾਜ ਦੇ ਬਾਹਰੋਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਟੈਲੀਫੋਨ ਕਰਕੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕੀ ਮੈਂ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਹਾਂ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਮੈਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਜਨ ਸਕਰੀਆ ਦੀਆਂ ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਵਾਈਆਂ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ. ਐਨ ਮੈਰੀ ਜਾਰਜ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਰਿਜੂ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਜਨਤਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਨਸ਼ਟ ਕਰਨ ਦੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਮੈਂ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਆਨੰਦ ਮਾਣਦਾ ਹਾਂ।

ਸ਼ਜਨ ਸਕਾਰੀਆ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ

24.05.2023 ਨੂੰ ਔਨਲਾਈਨ ਨਿਊਜ਼ ਚੈਨਲ ਮਾਰੁਨਦਨ ਮਲਿਆਲੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਵੀਡੀਓ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਝੂਠੀਆਂ ਖਬਰਾਂ ਅਤੇ ਝੂਠੀਆਂ ਖਬਰਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਇਸ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਾਲ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਪੁਲਾਯਾ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਿਰਫ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਮੇਰਾ ਅਪਮਾਨ ਅਤੇ ਮਜ਼ਾਕ ਉਡਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸ਼ਜਨ ਸਕਾਰੀਆ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਐਨ ਮੈਰੀ ਜਾਰਜ, ਸ਼੍ਰੀ ਰਿਜੂ ਜੋ ਕਿ ਈਸਾਈ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ, ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਮੈਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਪੁਲਯਾ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਾਂ, ਨੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਮੇਰਾ ਅਪਮਾਨ ਕਰਨ, ਮਜ਼ਾਕ ਉਡਾਉਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਉਪਰੋਕਤ ਵੀਡੀਓ ਨੂੰ ਅਪਲੋਡ ਅਤੇ ਫੈਲਾਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਹੈ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ (ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ) ਐਕਟ, 1989 ਦੀ ਧਾਰਾ 3(ਆਰ) ਅਤੇ 3(ਯੂ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਹੈ।

ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਸ਼ਜਨ ਸਕਾਰੀਆ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੀਆਂ ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਕਾਰਨ ਭਾਰੀ ਅਪਮਾਨ, ਨੁਕਸਾਨ ਅਤੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ। ਐਨ ਮੈਰੀ ਜਾਰਜ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਰਿਜੂ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਜਨ ਸਕਾਰੀਆ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਵਿਰੁੱਧ ਲੋੜੀਂਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਐਨ ਮੈਰੀ ਜਾਰਜ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਰਿਜੂ ਨੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ (ਅੱਤਿਆਚਾਰਾਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ) ਐਕਟ, 1989 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ, ਆਈਟੀ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਤੇ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਔਨਲਾਈਨ ਚੈਨਲ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਰਾਹੀਂ ਝੂਠੀਆਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਫੈਲਾਉਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ.

ਐੱਸਡੀ/ਐਕਸਐਕਸ ਪੀ.ਵੀ. ਸ਼੍ਰੀਨਿਜਨ

ਸੀਡੀ ਨੱਥੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।"

4. ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, 2023 ਦੀ ਐਫਆਈਆਰ ਨੰਬਰ 899 ਮਿਤੀ 09.06.2023 ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਦੋ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ, ਜੋ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਦੇ ਪੱਖ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੇਰਲ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ (ਅਤੇ "ਕੇਪੀਆਰ ਐਕਟ 3) ਦੀ ਧਾਰਾ 120(0) ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਐਕਟ, 1989 ਦੇ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 3(1)(ਯੂ)।

5.ਐੱਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਾ ਸਾਦਾ ਪੜ੍ਹਨਾ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ, ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਅਤੇ ਅਪਮਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਬਾਰੇ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਸਮੱਗਰੀ ਵਾਲੀ ਵੀਡੀਓ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰਿਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਵੀਡੀਓ ਕਾਰਨ ਉਸ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ, ਮਾਨਸਿਕ ਪੀੜਾ ਅਤੇ ਤਕਲੀਫ਼ ਹੋਈ ਹੈ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵੀਡੀਓ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਅਪਲੋਡ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ

ਇਹ ਜਾਣ ਕੇ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਪੁਲਯਾ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਬੇਇੱਜ਼ਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਮਜ਼ਾਕ ਉਡਾਉਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਹੈ।

6. ਆਪਣੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨੂੰ ਫੜਦਿਆਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ, "ਸੀ ਆਰ 738" ਦੀ ਧਾਰਾ 438 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ (ਅੱਤਿਆਚਾਰਾਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਐਕਟ), 1989, ਏਰਨਾਕੁਲਮ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ, ਮਿਤੀ 16.06.2023 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਰਾਹੀਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਐਫਆਈਆਰ ਵਿਚਲੇ ਦੋਸ਼ ਐਕਟ, 1989 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਕਾਫ਼ੀ ਹਨ ਅਤੇ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਦੀ ਪੱਟੀ ਧਾਰਾ 4ਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦੀ ਹੈ।

7. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਕੇਰਲਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ, 30.06.2023 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ("ਪ੍ਰਤੀਰੋਧਿਤ ਆਦੇਸ਼") ਦੁਆਰਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਹਾਈਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ: -

"8. ਹੁਣ ਸਵਾਲ ਇਹ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਨਿਊਜ਼ ਆਈਟਮ ਵਿੱਚ ਦੂਜੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਜਾਤੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 3(1) (ਆਰ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਐਕਟ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਦੀ ਗੱਲ ਅਤੇ 2019 ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਤੋਂ ਅਣਜਾਣ ਹੋ ਕੇ, ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਅਤੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਪੀੜਤਾਂ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਅਤੇ ਪੁਨਰਵਾਸ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸਮਾਜਿਕ-ਆਰਥਿਕ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਉਪਾਵਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਉਹ ਅਜੇ ਵੀ ਅਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹਨ (ਸੁਪਰਾ), ਸਾਰੇ ਅਪਮਾਨ ਜਾਂ ਧਮਕਾਉਣਾ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਜਿਹਾ ਅਪਮਾਨ ਜਾਂ ਧਮਕਾਉਣਾ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪੀੜਤ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਕਰਦੇ ਹਨ

ਸੰਕੇਤ ਕਰੋ ਕਿ ਵੀਡੀਓ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਦੂਜੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦਾ ਅਪਮਾਨ ਅਤੇ ਅਪਮਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਅਦਾਲਤ ਸਿਰਫ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਅਤੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਲਜ਼ਾਮ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੂਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇਸ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਅਪਮਾਨਿਤ ਅਤੇ ਅਪਮਾਨਿਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਹਾਜ਼ਰ ਹਾਲਾਤ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਬੇਤੁਕੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਖ਼ਬਰਾਂ ਹਨ। ਧਾਰਾ 3(1)(ਆਰ) ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖਦੇ ਹੋਏ, ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪੀੜਤ ਦੇ ਜਾਤੀ ਦੇ ਨਾਮ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਧਾਰਾ 3(1) (ਆਰ) ਅਤੇ 3(1)(ਐਸ) ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚਲੇ ਅੰਤਰ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 3(1)(ਆਰ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਧਾਰਾ 3(1)(ਆਰ) 'ਤੇ ਪਾਈ ਗਈ ਖੋਜ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਮੈਂ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕੀ ਧਾਰਾ 3(1)(ਯੂ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਯੋਗ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

8.ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਦੇ ਨਾਲ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ।

ਬੀ. <u>ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਈਆਂ</u>

9.ਸ੍ਰੀ ਸਿਧਾਰਥ ਲੂਥਰਾ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੌਰਵ ਅਗਰਵਾਲ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ:

ਏ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦਾ ਅਪਮਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਜਾਤ ਜਾਂ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦਾ ਨਾਮ ਲਏ ਬਿਨਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਤੱਥ ਦੱਸੇ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਪੱਤਰਕਾਰ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਖੋਜ ਅਤੇ ਸਰੋਤਾਂ ਰਾਹੀਂ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਤੱਥ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਸਨ।

ਬੀ. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਣ ਵਿਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਉਸ ਦਾ ਅਪਮਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਉਸ ਦਾ ਅਪਮਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂ ਧਮਕਾਇਆ। ਟੈਲੀਕਾਸਟ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਕੀਤਾ ਸੀ

ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਜਾਤ ਜਾਂ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਨਾ ਦਿਓ। ਭਾਵੇਂ ਵੀਡੀਓ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਬਿਆਨਾਂ ਨੂੰ ਮਾਣਹਾਨੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਐਕਟ, 1989 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸੀ. ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੁਆਰਾ, ਜਾਂ ਤਾਂ ਲਿਖਤੀ ਜਾਂ ਬੋਲ ਕੇ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦੁਸ਼ਮਣੀ, ਨਫ਼ਰਤ ਜਾਂ ਬੁਰਾਈ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਜਾਂ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਐਕਟ 1989 ਦੀ ਧਾਰਾ 3(1)(ਯੂ) ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਜੁਰਮ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ ਹੈ।

ਡੀ. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਈਐਲਆਰ 2022 4 ਕੇਰ ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ XXX ਬਨਾਮ ਕੇਰਲਾ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਕੋਆਰਡੀਨੇਟ ਬੈਂਚਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ। 620 ਅਤੇ ਕੇਰਲਾ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਹਸਨ ਨੇ 2002 (2) ਕੇਐਲਟੀ 505 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ, 1989 ਦੀ ਧਾਰਾ 3(1)(ਯੂ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਸਿਰਫ ਤਾਂ ਹੀ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਦੁਸ਼ਮਣੀ, ਨਫ਼ਰਤ ਜਾਂ ਬੁਰਾਈ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜਾਤੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸ਼ੂਲ ਵਰਗ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਚਾਰਿਆ ਜਾਂ ਪ੍ਰਚਾਰਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਨਹੀਂ।

ਈ. ਹਿਤੇਸ਼ ਵਰਮਾ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰਾਖੰਡ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ (2020) 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 710 ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 3(1)(ਆਰ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਤੱਥ 'ਤੇ ਸਥਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੀੜਤ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਅਪਮਾਨਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਜਾਤ.

ਐੱਫ. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਰਮੇਸ਼ ਚੰਦਰ ਵੈਸ਼ਯ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਐਨ.ਆਰ. 2023 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਔਨਲਾਈਨ ਐਸ.ਸੀ. 668 ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਰ ਅਪਮਾਨ ਜਾਂ ਧਮਕਾਉਣਾ ਐਕਟ, 1989 ਦੀ ਧਾਰਾ 3(1)(x) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਦ ਤੱਕ, ਅਜਿਹੀ ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ ਜਾਂ ਧਮਕੀ ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਨਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੈ।

ਜੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਰਾਜ ਚੌਹਾਨ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ (2020) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 727 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਐਕਟ, 1989 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਧਾਰਾ 18 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 18ਏ) ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਬਾਰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

ਸੀ. ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਸਬਮਿਸ਼ਨਾਂ

10. ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ/ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਹਰੀਸ ਬੀਰਨ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ:

ਏ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਆਪਣੇ ਵੈਬ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਲਈ ਗਾਹਕੀਆਂ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਸਮਾਜ ਦੇ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਝੂਠੇ ਅਤੇ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਮੁਹਿੰਮਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਕੇ ਵਿਵਾਦ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦਤਨ ਅਪਰਾਧੀ ਹੈ।

ਬੀ. ਐਕਟ, 1989 ਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧਾਂ ਅਤੇ ਅੱਤਿਆਚਾਰਾਂ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਐਕਟ, 1989 ਦੀ ਧਾਰਾ 3(1)(ਆਰ) ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਅਪਮਾਨਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਖਾਸ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ ਅਤੇ ਧਮਕਾਉਣ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਰੇਖਾਂਕਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਐਕਟ, 1989 ਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀਆਂ ਸਮਾਜਿਕ-ਆਰਥਿਕ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਇਤਿਹਾਸਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਨਾਗਰਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਐਕਟ, 1989 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਸਮਾਜ ਦੇ ਇਹਨਾਂ ਕਮਜ਼ੋਰ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਅਪਮਾਨ ਅਤੇ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਸੀ. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਝੂਠੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਵਾਲੀ ਖਬਰ ਫੈਲਾਈ ਸੀ, ਜਿਸਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਮਾੜੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਉਣਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਸੀ।

ਡੀ. ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਵਜੋਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਪੂਰੀ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਨਾਲ ਝੂਠੀਆਂ ਅਤੇ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਫੈਲਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਜੋ ਕਿ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਲਈ ਰਾਖਵੀਂ ਸੀਟ ਤੋਂ 2021 ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਇਕ ਵਜੋਂ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਪਮਾਨ ਅਤੇ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਐਕਟ, 1989 ਦੀ ਧਾਰਾ 3(1)(ਆਰ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਈ. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਖੁਦ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਕੁੰਨਥੁਨਾਡ ਹਲਕੇ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਵਿਧਾਇਕ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਉਸਦੇ ਇਰਾਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਆਮ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਹਲਕਾ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੈਂਬਰਾਂ ਲਈ ਰਾਖਵਾਂ ਹੈ।

ਐੱਫ. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਕਾਰਨ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ

ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ 'ਤੇ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਦੋਸ਼ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ 'ਕਾਤਲ' ਅਤੇ 'ਮਾਫੀਆ ਡਾਨ' ਕਹਿਣ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਚਲੇ ਗਏ ਹਨ।

ਜੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਨੂੰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਬਖਸ਼ਿਆ ਜੋ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦਾ ਸਹੁਰਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਸਹੁਰੇ ਨੂੰ ਜ਼ਲੀਲ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ ਦਾ ਕਤਲ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਵੀ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਮਾਣਹਾਨੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾ ਕੇ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਨੂੰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਬਖਸ਼ਿਆ।

ਐੱਚ. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਕੰਮ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਐਕਟ, 1989 ਦੀ ਧਾਰਾ 3(1)(ਆਰ) ਅਤੇ 3(1)(ਯੂ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਬਣਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਐਕਟ, 1989 ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਾਰ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

i. ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਕਈ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਪੁੱਛ-ਪੜਤਾਲ ਲਈ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਜੇ. ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਅਦਾਲਤੀ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਨਮੂਨਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਣਦੇਖੀ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਉਸਨੂੰ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਸਹਿਯੋਗ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਵਹਾਰ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਕਾਫੀ ਖਤਰਾ ਹੈ।

ਡੀ. ਰਾਜ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਸਬਮਿਸ਼ਨਾਂ

11. ਸ਼੍ਰੀ ਪੀ.ਵੀ. ਦਿਨੇਸ਼, ਰਾਜ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ (ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1) ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ:

ਏ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਕੁੰਨਥੁਨਾਡ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਵਿਧਾਇਕ ਹੈ ਜੋ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਲਈ ਰਾਖਵਾਂ ਹੈ ਅਤੇ ਵੀਡੀਓ ਦੇ ਟੈਲੀਕਾਸਟ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ।

ਬੀ. ਐਕਟ, 1989 ਦੀ ਧਾਰਾ 3(1)(ਆਰ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਬਣਾਉਣ ਲਈ, ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਜਾਤ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵੀਡੀਓ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦਾ ਅਪਮਾਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਪਮਾਨਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਅਪਲੋਡ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਫ਼ਰਤ ਅਤੇ ਬੁਰਾਈ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਸੀ. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਐਫਆਈਆਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਕੇਰਲ ਹਾਈਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਫਿਲਹਾਲ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ।

ਈ. ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿਧਾਨਕ ਉਪਬੰਧ

12. ਦੋਵਾਂ ਪਾਸਿਆਂ ਤੋਂ ਵਿਰੋਧੀ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਸਾਡੇ ਲਈ ਐਕਟ, 1989, ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਅਤੇ ਕੇਪੀ ਐਕਟ ਦੇ ਕੁਝ ਸੰਬੰਧਿਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ:

ਐਕਟ 1989 ਦੀ ਧਾਰਾ 3:

ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਦੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਸਜ਼ਾਵਾਂ। -

(1) ਜੋ ਕੋਈ ਵੀ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਨਾ ਹੋਵੇ,

(ਆਰ) ਕਿਸੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਥਾਂ ਤੇ ਅਪਮਾਨਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਪਮਾਨ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਧਮਕਾਉਣਾ;

(ਯੂ) ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਤਾਂ ਲਿਖੇ ਜਾਂ ਬੋਲੇ ਗਏ ਜਾਂ ਸੰਕੇਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਪ੍ਰਤੱਖ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦੁਸ਼ਮਣੀ, ਨਫ਼ਰਤ ਜਾਂ ਬੁਰਾਈ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਜਾਂ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼;

ਉਸ ਮਿਆਦ ਲਈ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਹੋਵੇਗੀ ਜੋ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਪਰ ਜੋ ਪੰਜ ਸਾਲ ਤੱਕ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਨਾਲ

ਐਕਟ 1989 ਦੀ ਧਾਰਾ 18:

ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 438 ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ।

ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 438 ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੇਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 438:

ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼

[(1) ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਕੋਲ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇਕ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਉਸ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ; ਅਤੇ ਉਹ ਅਦਾਲਤ, ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਰਥਾਤ:-

(i) ਦੋਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਗੰਭੀਰਤਾ

(ii) ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੇ ਪੂਰਵ-ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਤੱਥ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਉਸ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਮਾਨਤਾਯੋਗ ਜੁਰਮ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ ਕੈਦ ਕੱਟੀ ਹੈ;

(iii) ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੇ ਨਿਆਂ ਤੋਂ ਭੱਜਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਅਤੇ।

(iਵੀ) ਜਿੱਥੇ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਸੱਟ ਮਾਰਨ ਜਾਂ ਅਪਮਾਨਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ

ਇਸ ਲਈ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ

ਜਾਂ ਤਾਂ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਰੱਦ ਕਰੋ ਜਾਂ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਲਈ ਅੰਤਰਿਮ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰੋ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ, ਜਿੱਥੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਜਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋਵੇ, ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਨੇ, ਇਸ ਉਪ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਅੰਤਰਿਮ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਾਂ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਅਜਿਹੀ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਫੜੇ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਵਾਰੰਟ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੋਵੇਗਾ।

(1ਏ) ਜਿੱਥੇ ਅਦਾਲਤ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਅੰਤਰਿਮ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਤੁਰੰਤ ਇੱਕ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰੇਗੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਬਲਿਕ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਟਰ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਅਜਿਹੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਦੇ ਨਾਲ, ਸੱਤ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਾ ਹੋਣ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਤਾਂ ਜੋ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ,

(1ਬੀ) ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਅੰਤਮ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅੰਤਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਜੇਕਰ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ,

ਅਦਾਲਤ ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਦੀ ਹੈ।]

(2) ਜਦੋਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਢੁਕਵਾਂ ਸਮਝਦਾ ਹੈ, ਸਮੇਤ

(i) ਸ਼ਰਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀ ਲੋੜ ਪੈਣ 'ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਲਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਏਗਾ;

(ii) ਇਹ ਸ਼ਰਤ ਹੈ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀ, ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਭਰਮ, ਧਮਕੀ ਜਾਂ ਵਾਅਦਾ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਤਾਂ ਜੋ ਉਸਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕੇ

(iii) ਇਹ ਸ਼ਰਤ ਹੈ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪਿਛਲੀ ਆਗਿਆ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਭਾਰਤ ਨਹੀਂ ਛੱਡੇਗਾ;

(iਵੀ) ਅਜਿਹੀ ਹੋਰ ਸ਼ਰਤ ਜੋ ਧਾਰਾ 437 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਅਧੀਨ ਲਗਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

(3) ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸੇ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਵਿੱਚ ਵਾਰੰਟ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਹ ਜਾਂ ਤਾਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਸਮੇਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਂਦਿਆਂ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਪਹਿਲੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਵਾਰੰਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਵਾਰੰਟ ਜਾਰੀ ਕਰੇਗਾ।

[(4) ਧਾਰਾ 376 ਜਾਂ ਧਾਰਾ 376ਏਬੀ ਜਾਂ ਧਾਰਾ 376ਡੀਏ ਜਾਂ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ (1860 ਦਾ 45) ਦੀ ਧਾਰਾ 376ਡੀਬੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਇਸ ਧਾਰਾ ਵਿਚ ਕੁਝ ਵੀ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।]

<u>ਕੇਪੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 120:</u>

ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜੁਰਮਾਨਾ

ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ,

(o) ਸੰਚਾਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਸਾਧਨ ਰਾਹੀਂ, ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਜਾਂ ਅਣਚਾਹੇ ਜਾਂ ਅਗਿਆਤ ਕਾਲ, ਚਿੱਠੀ, ਲਿਖਤ, ਸੰਦੇਸ਼, ਈ-ਮੇਲ ਜਾਂ ਮੈਸੇਂਜਰ ਰਾਹੀਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨਾ;

ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ, ਇੱਕ ਸਾਲ ਤੱਕ ਦੀ ਕੈਦ ਜਾਂ ਪੰਜ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਨਾਲ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗੀ।

ਐੱਫ. ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਮੁੱਦੇ

13. ਪੱਖਾਂ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਮੁੱਦੇ ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਆਉਂਦੇ ਹਨ:

ਏ ਕੀ ਐਕਟ, 1989 ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਉਕਤ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਦਰਜ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੋਕ ਲਗਾਉਂਦੀ ਹੈ?

ਬੀ. ਇਹ ਕਦੋਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਐਫਆਈਆਰ/ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਕੇਸ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ?

ਸੀ. ਕੀ ਐੱਫ.ਆਈ.ਆਰ/ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿਚਲੇ ਸਵਾਲ ਐਕਟ, 1989 ਦੀ ਧਾਰਾ 3(1)(ਆਰ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦੇ ਹਨ?

ਡੀ. ਕੀ ਐਕਟ, 1989 ਦੀ ਧਾਰਾ 3(1)(ਯੂ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਜੁਰਮ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ./ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?

ਈ. ਕੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਜਾਤੀ ਪਛਾਣ ਦਾ ਸਿਰਫ਼ ਗਿਆਨ ਹੀ ਐਕਟ, 1989 ਦੀ ਧਾਰਾ 3(1)(ਆਰ) ਅਧੀਨ ਜੁਰਮ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਹੈ?

ਜੀ.ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ

ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਦਾ ਵਿਕਾਸ

14. ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, 1898 ਵਿੱਚ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 438 ਦੇ ਸਮਾਨ ਕੋਈ ਖਾਸ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। 1949 ਦੇ ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਔਨਲਾਈਨ ਪੁੰਜ 20 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਮੀਰ ਚੰਦ ਬਨਾਮ ਦਿ ਕਰਾਊਨ ਵਿੱਚ, ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਵਾਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਧਾਰਾ 498

ਕੋਡ, 1898 ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ। ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਸ ਹਵਾਲੇ ਦਾ ਜਵਾਬ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦਿੱਤਾ:

"...ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਿਛਲੀ ਰੋਕ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸਲਈ, ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਲਈ ਕੋਈ ਵਾਰੰਟ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਧਾਰਾ 498, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਕੇਸ ਧਾਰਾ 496 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 496 ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਜ਼ਾਬਤਾ, ਇਸ ਲਈ, ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਵਾਰੰਟ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਜਿਸ ਦੇ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਵਾਰੰਟ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਲਈ, ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਗਏ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਨਾਂਹ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

15. 1898 ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਅਗਾਊਂ ਜਾਂ ਪੂਰਵ-ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰ ਸੀ ਅਤੇ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਵੇਂ ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ ਜੋ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਲਈ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਭਾਰਤ ਦੇ 41ਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ 24 ਸਤੰਬਰ, 29 ਦੀ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ (ਖੰਡ 1) ਦੇ ਪੈਰਾ 39.9 ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ:

ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ

"39.9 ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੇ ਸੁਝਾਅ (ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ "ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ" ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) 'ਤੇ ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਬਾਰੇ ਨਿਆਂਇਕ ਰਾਏ ਦਾ ਟਕਰਾਅ ਹੈ, ਬਹੁਮਤ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਕੋਡ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਲਈ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕਈ ਵਾਰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੇ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਨੂੰ ਝੂਠੇ ਕਾਰਨਾਂ ਵਿਚ ਫਸਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕਰਨ ਜਾਂ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਕੁਝ ਦਿਨ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਰੱਖ ਕੇ. ਅਜੋਕੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਸਿਆਸੀ ਖਹਿਬਾਜ਼ੀ ਦਾ ਜੋ ਲਹਿਜ਼ਾ, ਇਹ ਰੁਝਾਨ ਲਗਾਤਾਰ ਵਧਣ ਦੇ ਸੰਕੇਤ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਝੂਠੇ ਕੇਸਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਮੰਨਣ ਲਈ ਵਾਜਬ ਆਧਾਰ ਹਨ ਕਿ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਭਗੌੜੇ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਾਂ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਹੋਣ ਵੇਲੇ ਆਪਣੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ, ਕੁਝ ਦਿਨ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਅਤੇ ਫਿਰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਈ ਵਾਜਬੀਅਤ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦੀ ਹੈ।

ਅਸੀਂ ਇਸ ਸੁਝਾਅ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਅੱਗੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼ਕਤੀ ਸਿਰਫ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਹੁਕਮ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਾਗੂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਸੁਝਾਅ ਦੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਇੱਕ ਨਵੇਂ ਭਾਗ ਦਾ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਖਰੜਾ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:

'497-ਏ. (1) ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇਹ ਵਾਜਬ ਖਦਸ਼ਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਤਾਂ ਉਹ ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਅਦਾਲਤ, ਆਪਣੇ ਵਿਵੇਕ ਵਿੱਚ, ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਉਸਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

(2) ਧਾਰਾ 204(1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਦਮ ਚੁੱਕਦੇ ਹੋਏ, ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਜਾਂ ਤਾਂ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕਰੇਗਾ ਜਾਂ ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਵਾਰੰਟ ਜਾਰੀ ਕਰੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹਨ।

(3) ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਥਾਣੇ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਬਿਨਾਂ ਵਾਰੰਟ ਦੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਾਂ ਤਾਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।'

ਅਸੀਂ ਕਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਸ਼ਰਤਾਂ ਰੱਖਣ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਕੱਲੇ ਅਗਾਊਂ ਹਨ

ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਅਸੀਂ ਪਾਇਆ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਗਿਣਨਾ ਵਿਹਾਰਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ; ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਰੱਖਣ ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਪੱਖਪਾਤ (ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ) ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਵੇਕ 'ਤੇ ਛੱਡ ਦੇਵਾਂਗੇ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਹੀ ਅਜਿਹੇ ਵਿਵੇਕ ਨੂੰ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਨਾ ਕਰਨ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇਵਾਂਗੇ। ਸੁਪੀਰੀਅਰ ਅਦਾਲਤਾਂ, ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਆਪਣੇ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਸਹੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨਗੀਆਂ, ਅਤੇ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਨਿਰੀਖਣ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੀਆਂ ਜਿਸ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਨਿਰਪੱਖ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਪੱਖਪਾਤ ਕਰਨ ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਹੋਵੇ।"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

16. ਲਾਅ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਸੁਝਾਅ ਨੂੰ, ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਿਧਾਂਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਲਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਜ਼ਾਬਤਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ, 1970 ਦੇ ਡਰਾਫਟ ਬਿੱਲ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 447 ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਡਰਾਫਟ ਬਿੱਲ ਦੀ ਉਕਤ ਧਾਰਾ ਕੁਝ ਸੋਧਾਂ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 438 ਬਣ ਗਈ ਸੀ।

17. ਲਾਅ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ, ਆਪਣੀ 48ਵੀਂ ਰਿਪੋਰਟ (1972) ਦੇ ਪੈਰਾ 31 ਵਿੱਚ, ਉਪਰੋਕਤ ਧਾਰਾ 'ਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ:

"ਬਿੱਲ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਵਸਥਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਫ਼ੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਪਿਛਲੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਲਾਭਦਾਇਕ ਵਾਧਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਜੋੜਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਅਸਾਧਾਰਣ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਅਸੀਂ ਅੱਗੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਬੇਈਮਾਨ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ, ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਅੰਤਿਮ ਹੁਕਮ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਆਰਡਰ ਸਿਰਫ਼ ਅੰਤਰਿਮ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸਬੰਧਤ ਸੈਕਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਸਿਰਫ਼ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰਨਾਂ ਲਈ ਹੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਵੀ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਅੰਤਮ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

18. ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 438 ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਬਿੱਲ ਦੇ ਨਾਲ ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਯੰਤਰ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਕਥਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਝੂਠੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਫਸਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ 'ਤੇ ਬਦਨਾਮੀ ਅਤੇ ਬਦਨਾਮੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 438 ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇੱਕ ਆਜ਼ਾਦ ਅਤੇ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਪਛਾਣਨਾ ਸੀ। ਇਸ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸਦੀਆਂ ਪੁਰਾਣੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਦਬਾ ਕੇ ਨਿੱਜੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਉਤਸੁਕ ਸੀ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਏ ਜਾਣ ਤੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। [ਵੇਖੋ: ਸਿੱਧਰਮ ਸਤਲਿੰਗੱਪਾ ਮਹੇਤਰ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਨੇ (2011) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 694 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ]

19. ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਸਿੱਧਰਮ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਨਿੱਜੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੀ ਸਾਰਥਕਤਾ ਅਤੇ ਮਹੱਤਤਾ ਬਾਰੇ ਹੇਠਾਂ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ:

"36. ਸਾਰੇ ਮਨੁੱਖ ਜੀਵਨ, ਅਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਭਾਲ ਵਰਗੇ ਕੁਝ ਅਟੁੱਟ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਕੁਦਰਤੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਪਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਹੋਂਦ ਲਈ ਬੁਨਿਆਦੀ ਹਨ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਮਾਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਜੀਵਨ ਸਨਮਾਨ ਅਤੇ ਸਨਮਾਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਜੀਵਨ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਗੁਆਚ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਅਰਥਹੀਣ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਗੁਆਚ ਜਾਵੇਗਾ। "ਆਜ਼ਾਦੀ" ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਭਿਅਕ ਹੋਂਦ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਤਮ ਤੱਤ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

37. "ਆਜ਼ਾਦੀ" ਦਾ ਮੂਲ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਯੂਨਾਨੀ ਸਭਿਅਤਾ ਵਿੱਚ ਲੱਭਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਯੂਨਾਨੀਆਂ ਨੇ ਸਮੂਹ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਕੀਤਾ। 431 ਈਸਾ ਪੂਰਵ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਐਥੀਨੀਅਨ ਰਾਜਨੇਤਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਦੋ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਸੀ, ਪਹਿਲਾ, ਸਮੂਹ ਦੀ ਹਮਲੇ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਦੂਜਾ, ਮਨੁੱਖੀ ਕਾਰਨ ਦੁਆਰਾ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸਵੈ-ਬੋਧ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮੂਹ ਦੀ ਲਾਲਸਾ। ਯੂਨਾਨੀਆਂ ਨੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਆਜ਼ਾਦੀਆਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਸੌਂਪਿਆ। ਅਰਸਤੂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਾਜ ਮਨੁੱਖੀ ਸੁਭਾਅ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਬੁਨਿਆਦੀ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਸੀ ਅਤੇ ਸਾਥੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਮਨੁੱਖ ਲਈ ਕੁਦਰਤੀ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। ਪਲੈਟੋ

ਨੇ ਆਪਣੇ "ਗਣਤੰਤਰ" ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਵੈ-ਬੋਧ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਸਰੋਤ ਵਜੋਂ ਪਾਇਆ।

43. ਭਾਰਤ ਲਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸਾਬਕਾ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ, ਐਮ.ਸੀ. ਸੇਤਲਵਾੜ ਨੇ ਆਪਣੇ ਗ੍ਰੰਥ ਵਾਰ ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਲਿਬਰਟੀਜ਼ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਫ੍ਰੈਂਚ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਸਮਾਜ ਦੇ ਅੰਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਾਂਝੀ ਖੁਸ਼ੀ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਬੈਂਥਮ ਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਖੁਸ਼ੀ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅੰਤ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ। ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਆਰਟੀਕਲ 19 ਅਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਰੋਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਆਜ਼ਾਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਨਾਗਰਿਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਅਕਤੀਵਾਦ ਦੇ ਫਲਸਫੇ ਵਿੱਚ ਜੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚਾ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਦੀ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਹੀ ਰਾਜ ਦਾ ਅਸਲ ਕਾਰਜ ਅਤੇ ਅੰਤ ਹੈ। ਇਹ ਉਦੋਂ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਵਿਅਕਤੀ ਸੰਪੂਰਨਤਾ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚੀ ਅਵਸਥਾ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਤਮ ਚੀਜ਼ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸੰਪੂਰਨਤਾ ਦੇ ਆਪਣੇ ਟੀਚੇ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਰਾਜ ਦੀ ਹੋਂਦ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਜੇ ਇਕੱਲੇ ਨਹੀਂ, ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਸੰਪੂਰਨਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਹੈ। ਰਾਜ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਲਈ ਮੌਜੂਦ ਹੈ।

49. ਇੱਕ ਉੱਘੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਜੱਜ, ਲਾਰਡ ਅਲਫਰੇਡ ਡੇਨਿੰਗ ਨੇ ਦੇਖਿਆ:

"ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਮੇਰਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਇਹ ਸੋਚਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕੀ ਚਾਹੇਗਾ, ਉਹ ਕੀ ਕਹੇਗਾ, ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਅੜਿੱਕੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ.... ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਮੇਰਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਉਸ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਅਤੇ ਚੰਗੀ ਵਿਵਸਥਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ।"

50. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਉੱਘੇ ਸਾਬਕਾ ਜੱਜ, ਜਸਟਿਸ ਐਚ.ਆਰ. ਖੰਨਾ ਨੇ 2 ਆਈਜੇਆਈਐਲ, ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਇੱਕ ਭਾਸ਼ਣ ਵਿੱਚ. 18 (1978), ਪੀ. 133 ਨੇ ਦੇਖਿਆ

"...ਅਜ਼ਾਦੀ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਮਾਹੌਲ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਮਨੁੱਖੀ ਆਤਮਾਵਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਦਮਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਦੇ ਸੰਪੂਰਨ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਮੌਕੇ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਿਰ ਉੱਚਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਮਨ ਦੀ ਕੋਈ ਗੁਲਾਮੀ ਜਾਂ ਮਨੁੱਖੀ ਸਰੀਰ ਦੀ ਗੁਲਾਮੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ।"

ii. ਕੀ ਐਕਟ, 1989 ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਉਕਤ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਦਰਜ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੋਕ ਲਗਾਉਂਦੀ ਹੈ?

20. ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ (ਅੱਤਿਆਚਾਰਾਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ) ਬਿੱਲ, 1989 ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਬਿਆਨ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

"ਆਬਜੈਕਟ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਬਿਆਨ।

1. ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸਮਾਜਿਕ-ਆਰਥਿਕ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਉਪਾਵਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਉਹ ਕਮਜ਼ੋਰ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਾਗਰਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਪਰਾਧ, ਅਪਮਾਨ, ਅਪਮਾਨ ਅਤੇ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਕਈ ਬੇਰਹਿਮ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਨ ਅਤੇ ਮਾਲ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਇਤਿਹਾਸਕ, ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

2. ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਆਦਿ ਦੇ ਪ੍ਰਸਾਰ ਰਾਹੀਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਕਾਰਨ ਉਹ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਬਾਕੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਛੂਤ-ਛਾਤ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਥਾਵਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਕਾਨੂੰਨੀ ਉਜਰਤਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਕੋਈ ਬੰਧੂਆ ਅਤੇ ਜਬਰੀ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਸਵਾਰਥੀ ਲੋਕ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਡਰਾਉਣ ਅਤੇ ਡਰਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਸਵੈ-ਮਾਣ ਜਾਂ ਆਪਣੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਇੱਜ਼ਤ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਹ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ ਤਾਕਤਵਰਾਂ ਲਈ ਚਿੜਚਿੜੇ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸਰਕਾਰੀ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਵੀ ਕਬਜ਼ਾ ਅਤੇ ਕਾਸ਼ਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਨਾਰਾਜ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਅਕਸਰ ਇਹ ਲੋਕ ਸਵਾਰਥੀ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਹਮਲਿਆਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਰੁਝਾਨ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ

ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖੀ ਮਲ-ਮੂਤਰ ਵਰਗੇ ਅਖਾਣ ਪਦਾਰਥਾਂ ਨੂੰ ਖਾਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਬੇਸਹਾਰਾ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ 'ਤੇ ਹਮਲੇ ਅਤੇ ਸਮੂਹਿਕ ਹੱਤਿਆਵਾਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਔਰਤਾਂ ਨਾਲ ਬਲਾਤਕਾਰ ਵਰਗੇ ਅੱਤਿਆਚਾਰ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਨਾਗਰਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਐਕਟ, 1955 ਅਤੇ ਪੀਨਲ ਕੋਡ, 1860 ਦੀਆਂ ਆਮ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਵਰਗੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਪਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਗੈਰ-ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਅਤੇ ਰੋਕਣ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।

3. 'ਅੱਤਿਆਚਾਰ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਹੁਣ ਤੱਕ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ 'ਅੱਤਿਆਚਾਰ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸਗੋਂ ਅਜਿਹੇ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਸਖ਼ਤ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦੇਣ ਲਈ ਸਖ਼ਤ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਨੂੰ ਪੀੜਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪੁਨਰਵਾਸ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਰਾਹਤ ਅਤੇ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਜਾਂ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੋਕਥਾਮ ਅਤੇ ਦੰਡਕਾਰੀ ਉਪਾਅ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦਾ ਵੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਹੈ।"

21. ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ, 1989 ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਦੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ, ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਪੀੜਤਾਂ ਦੇ ਰਾਹਤ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੇਬੇ ਲਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨਾ ਹੈ।

22. ਐਕਟ, 1989 ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਦੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਵਰਗਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਾਤੀ ਪਛਾਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜਾਨ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਤਿਹਾਸਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਪਮਾਨ, ਅਪਮਾਨ ਅਤੇ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਮਾਜ ਦੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ।

23. ਐਕਟ, 1989 ਦੀ ਧਾਰਾ 18, ਜੋ ਕਿ ਐਕਟ, 1989 ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਉਪਾਅ ਨੂੰ ਅਣਉਪਲਬਧ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

"18. ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਾ ਹੋਣ ਲਈ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 438

ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 438 ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੇਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।"

24. ਉਪਰੋਕਤ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 18 ਦੀ ਸਾਧਾਰਨ ਰੀਡਿੰਗ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਐਕਟ, 1989 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 438 ਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਿਆਣਪ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਮਝਿਆ ਕਿ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਾ ਲਾਭ ਸਮਾਜਿਕ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਐਕਟ 9, 9, 9 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਖਦਸ਼ਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਅੱਤਿਆਚਾਰਾਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਪੀੜਤਾਂ ਨੂੰ ਧਮਕਾਉਣ ਅਤੇ ਡਰਾਉਣ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਜਾਂ ਰੁਕਾਵਟ ਪਾਉਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ, ਜੇਕਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

25. ਐਕਟ, 1989 ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵੈਧਤਾ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਰਾਮ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਬਲੋਥੀਆ (1995) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 221 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਡਿੱਗ ਗਈ। ਚੁਣੌਤੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਦੋ ਅਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਸੀ:

ਏ ਧਾਰਾ 18 ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 438 ਦਾ ਲਾਭ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ, 1860 ("ਆਈਪੀਸੀ") ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਐਕਟ, 1989 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਬੀ. ਧਾਰਾ 18 ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 21 ਦੀ ਵੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਦੀ ਹੈ।

26. ਉਪਰੋਕਤ ਕੇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਐਕਟ, 1989 ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਕੁਝ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਕੀਤਾ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਐਕਟ, 1989 ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਅਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੀ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 4 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਅਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੀ। ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ।

27. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਐਕਟ, 1989 ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਧਾਰਾ 14 ਅਤੇ 21 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਐਕਟ, 1989 ਦੇ ਤਹਿਤ ਗਿਣਿਆ ਗਿਆ ਅਪਰਾਧ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 17 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜੋ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ "ਛੂਤ-ਛਾਤ" ਦੇ ਖਾਤਮੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਮਨ੍ਹਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਐਕਟ, 1989 ਦੀ ਧਾਰਾ 3(1) "ਛੂਤ-ਛਾਤ" ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਐਕਟ, 1989 ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ।

28. ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 21 ਦੇ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਧਾਰਾ 21 ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਸਨਮਾਨ ਨਾਲ ਜਿਊਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 438 ਦਾ ਇਕ ਅਨਿੱਖੜਵਾਂ ਅੰਗ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਧਾਰਾ 2 ਦੇ ਸਮਾਨ ਤੱਥ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਸੀ। ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ, 1898 ਵਿੱਚ 438 ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 438 ਦੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਾ ਹੋਣ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੰਬੰਧਤ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

"6. ਇਹ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 438, ਜੋ ਕਿ ਪੀਨਲ ਕੋਡ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਹੈ, ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਰ ਕੀ ਇਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 7 ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧਾਰਾ 7 ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। 'ਅਛੂਤਤਾ' ਦੇ ਖਾਤਮੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ 'ਅਛੂਤਤਾ' ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਾਹਜਤਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਹੋਵੇਗਾ, ਇਸਲਈ, ਇਸ ਐਕਟ 'ਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 3 (1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਗਿਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਣਗੌਲੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਸਮੇਤ, ਜੋ ਕਿ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ, ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 438 ਦੀ ਛੋਟ ਨੂੰ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਸਮਾਜਿਕ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਅੱਤਿਆਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪੀੜਤਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਅਪਰਾਧੀਆਂ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਨੂੰ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ (ਅੱਤਿਆਚਾਰਾਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ) ਬਿੱਲ, 1989 ਦੇ ਨਾਲ ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਜਦੋਂ ਇਸਨੂੰ ਸੰਸਦ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। [...] ਉਪਰੋਕਤ ਬਿਆਨ ਗ੍ਰਾਫਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਕਤ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ। ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਸਵਾਰਥੀ ਹਿੱਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਡਰਾਉਣ ਅਤੇ ਡਰਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਇਨਕਾਰ ਨੂੰ ਅਨੁਚਿਤ ਜਾਂ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਅਪਰਾਧ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਹੋਰ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

7. ਸਾਨੂੰ ਅੱਗੇ ਇਹ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ ਕਿ ਕੀ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਆਰਟੀਕਲ 21 ਮਨੁੱਖੀ ਸਨਮਾਨ ਨਾਲ ਜਿਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਕੀਮਤੀ ਅਧਿਕਾਰ ਜਿਸ ਦਾ ਹਰ ਮਨੁੱਖ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ; ਉਹ ਜਿਹੜੇ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ, ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦੇ ਆਏ ਹਨ, ਹੋਰ ਵੀ। ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 438 ਧਾਰਾ 21 ਦਾ ਇੱਕ ਅਨਿੱਖੜਵਾਂ ਅੰਗ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ, ਪੁਰਾਣੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 438 ਵਰਗੀ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। [...] ਲਾਅ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਸੁਚੇਤ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ, ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸਿਰਫ਼ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਹੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਨਾਲ ਹੀ, ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਜੋਂ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਦਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅੰਗ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਅਤੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਲਈ ਇਸਦੀ ਗੈਰ-ਲਾਗੂ ਨਾ ਕਰਨ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 21 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

9. ਬੇਸ਼ੱਕ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਅਧੀਨ ਗਿਣਿਆ ਗਿਆ ਅਪਰਾਧ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨਾਲੋਂ ਬਹੁਤ ਵੱਖਰਾ ਹੈ।

ਅਤੇ ਵਿਘਨਕਾਰੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ (ਰੋਕਥਾਮ) ਐਕਟ, 1987। ਹਾਲਾਂਕਿ, 'ਛੂਤ-ਛਾਤ' ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਿਛੋਕੜ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਮਾਜਿਕ ਰਵੱਈਏ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਖਦਸ਼ਾ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਾ ਲਾਭ ਅਜਿਹੇ ਹਰ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਆਪਣੇ ਪੀੜਤਾਂ ਨੂੰ ਡਰਾਉਣ ਅਤੇ ਸਹੀ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਆਪਣੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 18 ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਧਾਰਾ 21 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

10. ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 438 ਪੀਨਲ ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਹੈ, ਇਹ ਉਕਤ ਐਕਟ ਅਧੀਨ "ਛੋਟੇ ਅਪਰਾਧਾਂ" ਲਈ ਵੀ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਵੀ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਉਹ ਅਪਰਾਧ ਹਨ ਜੋ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਕਹਿਣ ਲਈ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਵਿੱਚ ਬਦਨਾਮ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨ ਅਤੇ ਸਵੈ-ਮਾਣ ਵਾਲਾ ਜੀਵਨ ਜਿਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਗੁਲਾਮ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਲੀਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਧੀਨ ਕਰਨ ਲਈ ਵਚਨਬੱਧ ਹਨ। ਇਹ ਜੁਰਮ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪੀਨਲ ਕੋਡ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨਾਲ ਤੁਲਨਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

12. ਅਹਾਤੇ ਵਿੱਚ, ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 14 ਅਤੇ 21 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

29. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਮੇਂ ਦੇ ਬੀਤਣ ਨਾਲ, ਦੇਸ਼ ਭਰ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਐਕਟ, 1989 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਨਿੱਜੀ ਅਤੇ ਸਿਆਸੀ ਬਦਲਾਖੋਰੀ ਕਾਰਨ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਕਿ ਐਕਟ, 1989 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਨੂੰ

ਐਕਟ, 1989 ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਦੀ ਰੋਕ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਸਨ, ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਰਿੱਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ।

30. ਉਪਰੋਕਤ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਂਦਿਆਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਡਾ. ਸੁਭਾਸ਼ ਕਾਸ਼ੀਨਾਥ ਮਹਾਜਨ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਰਿਪੋਰਟ (2018) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 454 ਵਿੱਚ, ਐਕਟ, 1989 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਸਮਝਿਆ:

"79.1. ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

79.2. ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ 'ਤੇ ਕੋਈ ਪੂਰਨ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਮਾਲਾ-ਮਾਲ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

79.3. ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਵੀਕਾਰੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਕ ਦੀ ਐਸਐਸਪੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਦਰਜ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਮੰਨੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਉਚਿਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਹੋਰ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਲਈ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

79.4. ਕਿਸੇ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਦੇ ਝੂਠੇ ਫਸਾਉਣ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ, ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਦੋਸ਼ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੇਸ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਬੇਤੁਕੇ ਜਾਂ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਇਹ ਜਾਣਨ ਲਈ ਸਬੰਧਤ ਡੀਐਸਪੀ ਦੁਆਰਾ ਮੁਢਲੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

79.5 ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ 79.3 ਅਤੇ 79.4 ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਉਲੰਘਣਾ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਨਿਰਾਦਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈਯੋਗ ਹੋਵੇਗੀ।

79.6. ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਸੰਭਾਵੀ ਹਨ।"

31. ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ (ਅੱਤਿਆਚਾਰਾਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ) ਸੋਧ ਐਕਟ, 2018 ਦੁਆਰਾ ਐਕਟ, 1989 ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਸੋਧਾਂ ਕਰਨ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਸਮਝਿਆ। ਸੰਬੰਧਿਤ ਭਾਗ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

"2. ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ (ਅੱਤਿਆਚਾਰਾਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ) ਐਕਟ, 1989 ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹੇਠ ਲਿਖੀ ਧਾਰਾ ਪਾਈ ਜਾਵੇਗੀ, ਅਰਥਾਤ:-

"18ਏ. (1) ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ,

(ਏ) ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਢਲੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ; ਜਾਂ

(ਬੀ) ਤਫ਼ਤੀਸ਼ੀ ਅਫ਼ਸਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਲਈ, ਜੇ ਲੋੜ ਹੋਵੇ, ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਜੁਰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਐਕਟ ਜਾਂ ਕੋਡ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

(2) ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 438 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਕੇਸ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ, ਭਾਵੇਂ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕਿਸੇ ਫੈਸਲੇ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ।"

32. ਉਪਰੋਕਤ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਐਕਟ, 1989 ਦੀ ਧਾਰਾ 18-ਏ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਰਾਜ ਚੌਹਾਨ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਕਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 18-ਏ ਸੋਧ ਦੇ ਰਾਹੀ ਪਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਸੁਭਾਸ਼ ਕਾਸ਼ੀਨਾਥ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ, 1989 ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 18-ਏ ਦੀ ਪੱਟੀ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸੁਭਾਸ਼ ਕਾਸ਼ੀਨਾਥ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੈਰਾ 79.3 ਅਤੇ 79.5 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਕਾਰਨ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਦੁਆਰਾ ਸੁਭਾਸ਼ ਕਾਸ਼ੀਨਾਥ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਪੈਰੇ 79.3 ਤੋਂ 79.5 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਬੁਲਾਉਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

33. ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਸੋਧ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 18-ਏ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵੈਧਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਅਕਾਦਮਿਕ ਰੂਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ। ਜਸਟਿਸ ਅਰੁਣ ਮਿਸ਼ਰਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅਤੇ ਜਸਟਿਸ ਵਿਨੀਤ ਸਰਨ ਲਈ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖੇ:

"10. ਸੁਭਾਸ਼ ਕਾਸ਼ੀਨਾਥ [ਸੁਭਾਸ਼ ਕਾਸ਼ੀਨਾਥ ਮਹਾਜਨ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ (2018) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 454: (2018)) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਕਾਰਨ ਧਾਰਾ 18-ਏ(i) ਪਾਈ ਗਈ ਸੀ।

3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਸੀ ਆਰ) 124], ਜਿਸ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਅਤੇ ਐਸਐਸਪੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਬਣਾਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 1-10-2019 ਨੂੰ [ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ (2020) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 761] ਨੂੰ 2018 ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸੀਆਰਐਲ) ਨੰਬਰ 228 'ਤੇ ਦਿੱਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਵੀ ਯਾਦ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਧਾਰਾ 18-ਏ ਵਿੱਚ ਬਣਾਏ ਗਏ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਅਕਾਦਮਿਕ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸੁਭਾਸ਼ ਕਾਸ਼ੀਨਾਥ [ਸੁਭਾਸ਼ ਕਾਸ਼ੀਨਾਥ ਮਹਾਜਨ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ (2018) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 454: (2018) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਸੀ ਆਰ) ਜੋ ਕਿ 124 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਹੀਂ ਹਨ] ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਲਈ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਸਨ।

11. ਧਾਰਾ 438 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇਹ 1989 ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੇਸਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੇਕਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 1989 ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਲਈ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 18 ਅਤੇ 18-ਏ(i) ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਪੱਟੀ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਅਸੀਂ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਹੈ।

12. ਅਦਾਲਤ, ਬੇਮਿਸਾਲ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਸੈਕਸ਼ਨ 482 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਸੈਟਲ ਪੈਰਾਮੀਟਰਾਂ 'ਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਉਲਟ ਕੋਈ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਉਠਾਈ ਗਈ ਹੈ।

13. ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਅਕਾਦਮਿਕ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਸੀਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।"

34. ਜਸਟਿਸ ਐਸ. ਰਵਿੰਦਰ ਭੱਟ, ਜਸਟਿਸ ਮਿਸ਼ਰਾ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ, ਆਪਣੇ ਖੁਦ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਜੋ ਇੱਥੇ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ:

"32. ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਧਾਰਾ 18-ਏ ਅਤੇ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਮਿਸ਼ਰਾ, ਜੇ. ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਵਾਰੰਟੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਕੋਈ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਸਮੱਗਰੀ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ।

33. ਮੈਂ ਨਿਰੀਖਣ ਦੇ ਨਾਲ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਚੇਤਾਵਨੀ ਜੋੜਾਂਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਵਾਂਗਾ ਕਿ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਦੋ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ: ਯਾਨੀ ਕਿ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 438 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਬਦਲਣ ਲਈ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ, ਪਰ ਇਹ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਹੀ ਅਪਵਾਦ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਅਨੁਸਾਰ ਜੁਰਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੇ ਹੁਕਮ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਨਤੀਜਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਆਂ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਮੈਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਖ਼ਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਮੰਨਦਾ ਹਾਂ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਫਲਸਫੇ ਦੇ ਉਲਟ, ਬਿਲਕੁਲ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਉਦਾਰ ਵਰਤੋਂ ਸੰਸਦ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਖੋਰਾ ਦੇਵੇਗੀ।"

35. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਰਾਜ ਚੌਹਾਨ (ਸੁਪਰਾ) ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ, 1989 ਦੀ ਧਾਰਾ 18-ਏ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਵੀ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਐਕਟ, 1989 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 1989 (1989) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਧਾਰਾ 1-8 (1-8) ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ।

36. ਜਸਟਿਸ ਰਵਿੰਦਰ ਭੱਟ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਐਕਟ, 1989 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਦੋ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ - ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ, ਜਦਕਿ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਉਹ ਸੀ. ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਸਾਧਾਰਨ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਐਫਆਈਆਰ ਜਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਅਨੁਸਾਰ ਕੋਈ ਵੀ ਮੁੱਢਲਾ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮੁੱਢਲੀ ਸਮੱਗਰੀ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਵਾਰੰਟੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੋਵੇਗੀ।

37. ਐਕਟ, 1989 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਰਜ ਕੇਸਾਂ ਲਈ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 438 ਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਵਿਲਾਸ ਪਾਂਡੁਰੰਗ ਪਵਾਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (2012) 8 ਐਸਸੀਸੀ 795 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਖਾਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਫਰੇਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਨਾਲ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਐਕਟ, 1989 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 438 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।

38. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਐਕਟ, 1989 ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 438 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਰੋਕ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਾਂ ਦੀ ਤਸਦੀਕ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਐਕਟ, 1989 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸਬੂਤ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਨ ਦੀ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਤੋਂ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਸਬੂਤੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

"9. ਐਸਸੀ/ਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 438 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਰੋਕ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਾਂ ਦੀ ਤਸਦੀਕ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਐਸਸੀ/ਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ 'ਤੇ ਇੱਕ ਡਿਊਟੀ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਨਾਮ ਵਿੱਚ, ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਉਲਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਹੈ। ਜਾਤੀ ਦੇ ਨਾਮ ਨਾਲ ਬੁਲਾ ਕੇ ਅਪਮਾਨਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ, ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ।

10. ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 438 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਐਸਸੀ/ਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਅਜਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਖਾਸ ਰੁਕਾਵਟ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਐਸ.ਸੀ./ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਜੁਰਮ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਲੱਭਦਾ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਰਿਕਾਰਡ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਨ ਦੀ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਸੀਮਤ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਜਦੋਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਉਪਬੰਧ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 438 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰੋਕ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਚਰਚਾ ਦੁਆਰਾ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

39. ਰਹਿਨਾ ਜਲਾਲ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲਾ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ (2021) 1 ਐਸਸੀਸੀ 733 ਵਿੱਚ ਮੁਸਲਿਮ ਵੂਮੈਨ (ਵਿਆਹ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ) ਐਕਟ, 2019 ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਧਾਰਾ 8 ਦੇ ਅਧੀਨ ਧਾਰਾ 1, ਧਾਰਾ 1 ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੀ ਲੋੜ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ। ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਬਾਰ ਲਈ 1989 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਲਈ:

"25. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ (ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ) ਐਕਟ 1989 ਵਰਗੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਬਾਰ ਧਾਰਾ 18-ਏ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਅਤੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਲਈ "ਪ੍ਰਥਮ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਕੇਸ" ਨਾ ਬਣਾਉਣਾ, ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਉਪਚਾਰਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ, ਚੌਹਾਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ (ਅੱਤਿਆਚਾਰਾਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ) ਐਕਟ 1989 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ।"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

40. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਹਿਤੇਂਦਰ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਠਾਕੁਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ (1994) 4 ਐਸਸੀਸੀ 602 ਵਿੱਚ, ਦਹਿਸ਼ਤਵਾਦੀ ਅਤੇ ਵਿਘਨਕਾਰੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ (ਰੋਕਥਾਮ) ਐਕਟ, 1985 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਾਲੇ ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ:

"13. ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਟਾਡਾ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਮਨੋਨੀਤ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਸਾਵਧਾਨੀ ਦਾ ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ ਦੇਣਾ ਚਾਹਾਂਗੇ ਕਿਉਂਕਿ ਜਾਂਚ ਦੇ ਕੁਝ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਟਾਡਾ ਦੇ ਸਮਾਨ (ਕੁਝ) ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਜੁਰਮ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਕਸਰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹੋਰ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਰਿਕਾਰਡ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਮਨ ਨੂੰ ਇਹ ਵੇਖਣ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕਰੋ ਕਿ ਕੀ ਟਾਡਾ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਵੀ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਏ ਐਕਟ, 1989 ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਣ ਵਾਲੇ "ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ

41. ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ, 1989 ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਇਹ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ 'ਤੇ ਕੋਈ ਪੂਰਨ ਬੇੜੀ ਨਹੀਂ ਲਗਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਐਕਟ, 1989 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਕੇਸ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਸੈਕਸ਼ਨ 18 ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੇਸ ਵਿਚ ਜਿਸ ਵਿਚ ਐਕਟ, 1989 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 438 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਾ ਲਾਭ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਸੀਂ ਐਕਟ, 1989 ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਪਾਠ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਣ ਵਾਲੇ "ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 18 ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਉਪਾਅ ਨੂੰ ਰੋਕਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸੀਆਰਪੀਸੀਏ ਦੀ ਧਾਰਾ 41 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 41 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਜਾਇਜ਼ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

42. ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 60ਏ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਜਾਂ ਫਿਲਹਾਲ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 41 ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਕੁਝ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਬਿਨਾਂ ਵਾਰੰਟ ਦੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 41(1)(ਬੀ) ਅਤੇ 41(1)(ਬੀਏ) ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:

"41. ਜਦੋਂ ਪੁਲਿਸ ਬਿਨਾਂ ਵਾਰੰਟ ਦੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। - (1) ਕੋਈ ਵੀ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਅਤੇ ਵਾਰੰਟ ਦੇ ਬਿਨਾਂ, ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ-

(ਅ) ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਵਾਜਬ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਾਂ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਹੈ, ਜਾਂ ਕੋਈ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਕੋਈ ਸਮਝੌਤਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੱਤ ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਜੋ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਂ ਬਿਨਾਂ ਸੱਤ ਸਾਲ ਤੱਕ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਅਰਥਾਤ: -

(i) ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਲ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ, ਜਾਣਕਾਰੀ, ਜਾਂ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਉਕਤ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ;

(ii) ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ-

(ਏ) ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਹੋਰ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ; ਜਾਂ

(ਬੀ) ਜੁਰਮ ਦੀ ਸਹੀ ਜਾਂਚ ਲਈ; ਜਾਂ

(ਸੀ) ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਗਾਇਬ ਕਰਨ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਛੇੜਛਾੜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ; ਜਾਂ

(ਡੀ) ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਉਕਸਾਉਣ, ਧਮਕੀ ਜਾਂ ਵਾਅਦਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣਾ ਤਾਂ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕੇ; ਜਾਂ

(ਈ) ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਜਦੋਂ ਵੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਜਿਹੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਉਸਦੇ ਕਾਰਨ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਰੇਗਾ।

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਉਹਨਾਂ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਉਪ ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਰੇਗਾ।

(ਬੀਏ) ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸੂਚਨਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਸੱਤ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਂ ਬਿਨਾਂ ਜਾਂ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਨਾਲ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਲ ਉਸ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਉਕਤ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ।"

43. ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਇੱਕ ਸਧਾਰਨ ਰੀਡਿੰਗ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਾਜਬ ਸ਼ਿਕਾਇਤ, ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜਾਂ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਲ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੋਵੇ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਅਪਰਾਧ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਤਾਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ 'ਸ਼ਿਕਾਇਤ', 'ਜਾਣਕਾਰੀ' ਅਤੇ 'ਸ਼ੱਕ' ਸ਼ਬਦ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 'ਵਾਜਬ', 'ਭਰੋਸੇਯੋਗ' ਅਤੇ 'ਵਾਜਬ' ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣਾਂ ਦੁਆਰਾ ਯੋਗ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਮਿਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ 'ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ' ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ।

44. ਇਹ ਨਿਬੇੜਾ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਕਿ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ। ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੋ ਗੁਣਾ ਲੋੜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਯੋਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੋਣਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜਾ, ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਸਤੇਂਦਰ ਕੁਮਾਰ ਅੰਤਿਲ ਬਨਾਮ ਸੀਬੀਆਈ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ (2022) 10 ਐਸਸੀਸੀ 51 ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 41 ਅਤੇ 41ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੰਬੰਧਿਤ ਪੈਰੇ ਇੱਥੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ:

"25. ਧਾਰਾ 41 ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸ਼ੱਕੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਹੋਵੇਗਾ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਵਾਧੇ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਉਚਿਤ ਪਾਲਣਾ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਕੋਈ ਵੀ ਗੈਰ-ਪਾਲਣਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣਾਵੇਗੀ।"

45. ਅਰਨੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਰਿਪੋਰਟ (2014) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 273 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ "ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਜਾਣਕਾਰੀ" ਅਤੇ "ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ" ਵਾਕਾਂਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 41 ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:

"5. ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ ਲਿਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਘਟਾਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਦਾ ਲਈ ਦਾਗ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਇਸ ਨੂੰ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਵੀ। ਕਾਨੂੰਨ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਵਿਚਕਾਰ ਲੜਾਈ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਆਪਣਾ ਸਬਕ ਨਹੀਂ ਸਿੱਖਿਆ: ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਅਤੇ ਮੂਰਤੀਤ ਸਬਕ। ਇਹ ਛੇ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਹਥਿਆਰ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਸਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇਹ ਆਪਣੇ ਬਸਤੀਵਾਦੀ ਅਕਸ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਹੈ। ਜ਼ੁਲਮ ਅਤੇ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਸਖਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਿਚ ਸਾਵਧਾਨੀ ਦੀ ਲੋੜ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਹੰਕਾਰ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਹੈ ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਸੌਖਾ ਸਾਧਨ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲਤਾ ਦੀ ਘਾਟ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਤਿੱਖੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ।

6. ਲਾਅ ਕਮਿਸ਼ਨਾਂ, ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਲੋੜ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ।

ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਤੁਲਨ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣਾ। ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਘਟਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ ਲਿਆਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਈ ਦਾਗ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਵੱਖਰਾ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਸਾਡਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਅਪਰਾਧ ਗੈਰ-ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਅਤੇ ਸਮਝਦਾਰੀਯੋਗ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਲਈ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ। ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਹੋਂਦ ਇੱਕ ਚੀਜ਼ ਹੈ, ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਹੋਰ ਹੈ। ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ. ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਿਰਫ਼ ਇਲਜ਼ਾਮ 'ਤੇ ਰੁਟੀਨ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਲਈ ਇਹ ਸਮਝਦਾਰੀ ਅਤੇ ਸਮਝਦਾਰੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਦੋਸ਼ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਵਾਜਬ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਇਸ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸੁਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੈ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਸੰਸਦ ਨੂੰ ਦਖਲ ਦੇਣਾ ਪਿਆ ਅਤੇ ਸਾਲ 2001 ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਲਾਅ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ 177ਵੀਂ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ 'ਤੇ, ਕੋਡ ਆਫ਼ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ (ਛੋਟੇ "ਸੀਆਰਪੀਸੀ" ਲਈ) ਦੀ ਧਾਰਾ 41 ਮੌਜੂਦਾ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਦਿਲਚਸਪ ਹੈ ਕਿ ਲਾਅ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਸਾਲ 1994 ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਆਪਣੀ 152ਵੀਂ ਅਤੇ 154ਵੀਂ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

7.3 ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਵਾਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਕਿਉਂ? ਕੀ ਇਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ? ਇਹ ਕਿਸ ਮਕਸਦ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰੇਗਾ? ਇਹ ਕਿਹੜੀ ਵਸਤੂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੇਗਾ? ਇਹਨਾਂ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਹੱਲ ਹੋਣ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਗਿਣੀਆਂ ਗਈਆਂ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੂਜੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਜੁਰਮਾਨੇ ਵਿੱਚ, ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਕੋਲ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਤਸੱਲੀ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ

ਧਾਰਾ 41 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (ਏ) ਤੋਂ (ਈ) ਦੁਆਰਾ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਜਾਂ ਵਧੇਰੇ ਉਦੇਸ਼।

10. ਸਾਡਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਧਾਰਾ 41 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਜੋ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਅਤੇ ਵਾਰੰਟ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਨੂੰ ਸਖ਼ਤੀ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਜਾਂ ਅਣਜਾਣੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਘੱਟ ਜਾਵੇਗੀ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਲਈ ਧਾਰਾ 41 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਾਰੇ ਜਾਂ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਕੇਸ ਡਾਇਰੀ ਵਿੱਚ ਮਸ਼ੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਥਾ ਨੂੰ ਨਿਰਾਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਬੰਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

46. ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਤੋਂ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ, 1989 ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਪਾਠ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਏ 'ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ, 1989 ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੱਟੀ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿੱਥੇ ਐਕਟ, 1989 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਸਮੱਗਰੀ ਮੌਜੂਦ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਅਜਿਹਾ ਇਸ ਲਈ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ ਉਦੋਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਕੇਸ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੂਰਵ-ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਸੀ.4.1 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

iii. ਇਹ ਕਦੋਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਐਫਆਈਆਰ/ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਕੇਸ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ?

47. ਪ੍ਰਿਮਾ ਫੇਸੀ ਇੱਕ ਲਾਤੀਨੀ ਸ਼ਬਦ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਅਨੁਵਾਦ "ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ" ਜਾਂ "ਪਹਿਲੀ ਛਾਪ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ" ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਮੀਕਰਨ "ਜਿੱਥੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਜਾਂ ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਵਾਰੰਟੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਕੋਈ ਵੀ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਸਮੱਗਰੀ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ" ਨੂੰ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ "ਜਦੋਂ ਪਹਿਲੀ ਛਾਪ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ, ਐਫਆਈਆਰ ਜਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਅਨੁਸਾਰ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ"। ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਐਕਟ, 1989 ਦੇ ਅਧੀਨ ਜੁਰਮ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਹੀਂ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੇਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

48. ਇੱਕ ਸੀਕਿਊਟਰ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਜੇਕਰ ਐਕਟ, 1989 ਦੇ ਅਧੀਨ ਜੁਰਮ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਦਾ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਰੀਡਿੰਗ 'ਤੇ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਜਾਂ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰੰਤਰ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਧਾਰਾ 18 ਦੀ ਪੱਟੀ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ।

49. ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਉਪਰੋਕਤ ਇਕੋ-ਇਕ ਟੈਸਟ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ੀ ਐਕਟ, 1989 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਧੀਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਐਫਆਈਆਰ ਜਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ ਐਕਟ, 1989 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਜਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਜਾਂ ਨਿੱਜੀ ਬਦਲਾਖੋਰੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਝੂਠੇ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਐਕਟ, 1989 ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਬਾਰ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੇਕਰ ਦੋਸ਼ੀ ਸਿਆਸੀ ਜਾਂ ਨਿੱਜੀ ਬਦਲਾਖੋਰੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਖਤਰਨਾਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਧਾਰਾ 4 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਸਧਾਰਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 438 ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਇੱਕ ਵਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ/ਐਫਆਈਆਰ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਕੇਸ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, ਜੇਕਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਤੋਂ ਜੁਰਮ ਨੂੰ ਰਚਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਮਿਲ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਲਈ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਾ ਉਪਾਅ ਅਣਉਪਲਬਧ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

50. ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਅਦਾਲਤਾਂ 'ਤੇ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਬੇਲੋੜਾ ਅਪਮਾਨ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਢਲੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਝਿਜਕਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿ ਕੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ/ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਐਕਟ, 1989 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਤਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਨਿਆਂਇਕ ਦਿਮਾਗ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਕਿ ਕੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼, ਕਥਿਤ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਨਿਆਂਇਕ ਮਨ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਅਰਜ਼ੀ ਸੁਤੰਤਰ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ/ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ ਬਿਨਾਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਉਪਰੋਕਤ ਭੂਮਿਕਾ ਹੋਰ ਵੀ ਮਹੱਤਵ ਰੱਖਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕੇਸ ਬਾਰੇ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਖੋਜ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਹਿਯੋਗੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

51. ਉਪਰੋਕਤ ਸਥਿਤੀ ਐਕਟ, 1989 ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਪਾਠ ਦੇ ਸਾਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਤੋਂ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। "ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨਾ" ਸ਼ਬਦ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਉਦੋਂ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐਕਟ, 1989 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 18 ਦੀ ਪੱਟੀ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਥ੍ਰੈਸ਼ਹੋਲਡ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਾਰੀਆਂ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇੱਕ ਇਲਜ਼ਾਮ ਜੋ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਰੀਡਿੰਗ 'ਤੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਤਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਐਕਟ, 1989 ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਦੁਆਰਾ ਕਲਪਿਤ ਬਾਰ ਨੂੰ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਰੱਖਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇੱਕ ਸਾਦਾ ਇਲਜ਼ਾਮ ਵੀ, ਜੋ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਤ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਹੈ, ਸਾਡੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਜਿਹੀ ਪਹੁੰਚ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਐਕਟ, 1989 ਦੀ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਧਾਰਾ 18 ਅਤੇ 18-ਏ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਹੁਕਮ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ।

52. ਅਜਿਹਾ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹਾਂਗੇ ਕਿ ਇਹ ਕੇਸ ਇੱਕ ਵਿਲੱਖਣ ਕਿਸਮ ਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਅਤੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਦੇ ਆਗਮਨ ਦੇ ਨਾਲ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਜਿਸ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਅਕਸਰ ਆਉਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਐਫਆਈਆਰ ਦਾ ਆਧਾਰ ਯੂਟਿਊਬ ਵੀਡੀਓ ਅਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਡਿਜੀਟਲ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਜਨਤਕ ਡੋਮੇਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਇਕੱਠ ਵਿੱਚ ਬੇਇੱਜ਼ਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂ ਅਪਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਹੀ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਾਰੀ ਇਲਜ਼ਾਮ ਵਾਲੀ ਸਮੱਗਰੀ ਜਿਸ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਪਲੇਟਫਾਰਮਾਂ 'ਤੇ ਅਪਲੋਡ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜਨਤਕ ਡੋਮੇਨ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਯੂਟਿਊਬ ਵੀਡੀਓ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਲਿਪੀ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਸਿਰਫ ਇਹ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇੱਕ ਹੱਥ ਵਰਗੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਵੇਕ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੁਰਮ ਦੇ ਗਠਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਤ ਨਹੀਂ ਬਣਾਏ ਜਾਂਦੇ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 18 ਦੀ ਪੱਟੀ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਹ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ıਬਨਾਮ ਕੀ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਐਫਆਈਆਰ/ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤ ਐਕਟ, 1989 ਦੀ ਧਾਰਾ 3(1)(ਆਰ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦੇ ਹਨ?

53. ਇਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਰਾਜ ਦਾ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਾਹਲੀ ਅਤੇ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਬਿਆਨਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ, ਉਸ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਐਕਟ, 1989 ਦੀ ਧਾਰਾ 3(1)(ਆਰ) ਅਤੇ 3(1)(ਯੂ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ।

54. ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਾਂਗੇ ਕਿ ਕੀ ਐਕਟ, 1989 ਦੀ ਧਾਰਾ 3(1)(ਆਰ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਜੁਰਮ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਤ ਐਫਆਈਆਰ ਦੀ ਸਾਦੀ ਰੀਡਿੰਗ 'ਤੇ ਮੁੱਖ ਚਿਹਰੇ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 3(1)(ਆਰ) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

ਐਕਟ 1989 ਦੀ ਧਾਰਾ 3:

ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਦੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਸਜ਼ਾਵਾਂ। - [(1) ਜੋ ਕੋਈ ਵੀ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, -

(ਆਰ) ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਕਿਸੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਬੇਇੱਜ਼ਤ ਕਰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਬੇਇੱਜ਼ਤ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਧਮਕਾਉਣਾ,"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

55. ਐਕਟ, 1989 ਦੀ ਧਾਰਾ 3(1)(ਆਰ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਜੁਰਮ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨ ਲਈ ਮੂਲ ਤੱਤ ਹਨ:

ਏ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ;

ਬੀ. ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਕਿਸੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਦਾ ਅਪਮਾਨ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਧਮਕਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ;

ਸੀ. ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਪਮਾਨਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ

ਡੀ. ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

56. ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ, 1989 ਦੀ ਧਾਰਾ 3(1)(ਆਰ) ਨੂੰ ਐਕਟ, 1989 ਦੀ ਪਿਛਲੀ ਧਾਰਾ 3(1)(x) ਵਾਂਗ ਹੀ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ 26.01.2016 ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲਾਗੂ ਸੀ।

57. ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਚੱਲ ਰਹੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਯੂਟਿਊਬ 'ਤੇ ਇੱਕ ਵੀਡੀਓ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਵਾਲੇ ਬਿਆਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਸਾਨੂੰ ਵੀਡੀਓ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਅਜਿਹੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਜਾਂ ਸੱਚਾਈ ਨੂੰ ਦੇਖਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ। ਅਸੀਂ ਸਿਰਫ ਇਹ ਸਮਝਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਬਿਆਨਾਂ ਨੂੰ ਸੱਚ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਐਕਟ, 1989 ਦੀ ਧਾਰਾ 3(1)(ਆਰ) ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਜਵਾਬ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ.

58. ਅਸੀਂ ਅਜਿਹਾ ਇਸ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਦਾ ਅਪਮਾਨ ਜਾਂ ਧਮਕਾਉਣਾ ਐਕਟ, 1989 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਅਪਮਾਨ ਜਾਂ ਧਮਕਾਉਣਾ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਪੀੜਤ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਅਪਲੋਡ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵੀਡੀਓ ਦੇ ਟ੍ਰਾਂਸਕ੍ਰਿਪਟ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਸਿਰਫ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਕਾਰਨ ਲਗਾਏ ਗਏ ਸਨ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਤੋਂ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਨਾਲ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਉਸਦਾ ਇਰਾਦਾ ਉਸਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਬਦਨਾਮ ਕਰਨਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਇਸ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ।

59. ਉਪਰੋਕਤ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਹਿਤੇਸ਼ ਵਰਮਾ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਉਸ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

"13. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3(1)(ਆਰ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਅਪਮਾਨਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਪਮਾਨ ਅਤੇ ਧਮਕਾਉਣ ਦੇ ਅੰਸ਼ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਸਾਰਾ ਅਪਮਾਨ ਜਾਂ ਧਮਕਾਉਣਾ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਅਪਮਾਨ ਜਾਂ ਜਾਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਅਪਮਾਨ ਜਾਂ ਲੇਖਾ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸਮਾਜਿਕ-ਆਰਥਿਕ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨਾਗਰਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਸਮਾਜ ਦੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਵਰਗ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਤੰਗ-ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਇਸ ਲਈ, ਹਰ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉਪਾਅ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ।

ਜੇਕਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲੇ 2 ਨੇ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਧਿਰਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੇ ਉਪਚਾਰਾਂ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਇਸ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬਦਾਤਾ 2 ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੈ।

17. ਇੱਕ ਹੋਰ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਖੁਮਾਨ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਸਟੇਟ ਆਫ ਐਮ.ਪੀ. [ਖੁਮਾਨ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਐਮ.ਪੀ. (2020) 18 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 763: 2019 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਔਨਲਾਈਨ ਐਸ.ਸੀ. 1104], ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3(2)(ਵੀ) ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ, ਵਧੀ ਹੋਈ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਦੇਣ ਲਈ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਅਪਰਾਧ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:

"15. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਪਰਾਧ ਅਜਿਹਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3(2)(ਵੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਅਪਰਾਧ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ "ਖੰਗੜ" ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ, ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜਾਤੀ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਚਨਬੱਧ ਹੈ ਕਿ ਪੀੜਤ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ (ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ) ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3(2)(ਵੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਟਿਕਾਊ ਨਹੀਂ ਹੈ।"

18. ਇਸਲਈ, ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜੁਰਮ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਤੱਥ 'ਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਇਸ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਅਪਮਾਨਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਪੀੜਤ ਅਜਿਹੀ ਜਾਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਧਿਰਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਗਾਲ੍ਹਾਂ ਕੱਢਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਏ

ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਜਾਇਦਾਦ ਉੱਤੇ ਸਿਰਲੇਖ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3(1)(ਆਰ) ਤਹਿਤ ਜੁਰਮ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ।"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

60. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਪ੍ਰੋਕਤ ਹੁਕਮ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ, 1989 ਦੀ ਧਾਰਾ 3(1)(ਆਰ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਜੁਰਮ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਤੱਥ 'ਤੇ ਸਥਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਉਸ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਉਸ ਦਾ ਅਪਮਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਇਰਾਦਾ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਐਕਟ, 1989 ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਪਮਾਨ ਜਾਂ ਡਰਾਉਣ ਦਾ ਹਰ ਕੰਮ ਸੈਕਸ਼ਨ 3 (1) (ਆਰ) ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਐਕਟ 19, 19 ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਾਪਰਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਬਣੋ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਐਕਟ, 1989 ਦੀ ਧਾਰਾ 3(1)(ਆਰ) ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ ਜਾਂ ਡਰਾਉਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਅਜਿਹਾ ਇਸ ਲਈ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਐਕਟ, 1989 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਉਦੇਸ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਲਈ ਸਖਤ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਸੀ ਜੋ ਐਸ.ਸੀ./ਐਸ.ਟੀ. ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਤੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਏ ਐਕਟ, 1989 ਦੀ ਧਾਰਾ 3(1)(ਆਰ) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਣ ਵਾਲੇ "ਅਪਮਾਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ

61. ਸ਼ਬਦ "ਬੇਇੱਜ਼ਤ ਕਰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ" ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਐਕਟ, 1989 ਦੀ ਧਾਰਾ 3(1)(ਆਰ) ਦੇ ਪਾਠ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਪਮਾਨ ਜਾਂ ਧਮਕਾਉਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਜਾਤੀ ਪਛਾਣ ਨਾਲ ਅਟੁੱਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਐਸ.ਸੀ./ਐਸ.ਟੀ. ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਦਾ ਹਰ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਪਮਾਨ ਜਾਂ ਧਮਕਾਉਣਾ ਜਾਤ-ਆਧਾਰਿਤ ਅਪਮਾਨ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਕੇਵਲ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਛੂਤ-ਛਾਤ ਦੀ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਪ੍ਰਥਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਤਾਂ "ਉੱਚੀ ਜਾਤੀ" ਦੀ "ਨੀਵੀਂ ਜਾਤੀ/ਅਛੂਤ" ਉੱਤੇ ਉੱਚਤਮਤਾ ਵਰਗੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਪਮਾਨ ਜਾਂ ਧਮਕਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, 'ਸ਼ੁੱਧਤਾ' ਅਤੇ 'ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ' ਦੇ ਸੰਕਲਪਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਐਕਟ, 1989 ਦੁਆਰਾ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

62. ਅਸੀਂ "ਅਪਮਾਨ" ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵਿਸਥਾਰ ਦੇਣ ਲਈ ਰਾਮ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਬਲੋਥੀਆ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਐਕਟ, 1989 ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕੇਸ, ਐਕਟ, 1989 ਅਧੀਨ ਗਿਣਿਆ ਗਿਆ ਅਪਰਾਧ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ 'ਛੂਤ-ਛਾਤ' ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਸਦ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਮਝਦੇ ਹੋਏ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਸੀ। ਐਕਟ, 1989 ਦੇ ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਐਕਟ, 1989 ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਸੀ, ਜੋ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦ ਅਤੇ ਅਪਮਾਨ ਅਤੇ ਗੁੱਸੇ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਗੈਰ-ਸਭਿਆਚਾਰਕਤਾ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ, ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ ਜਾਂ ਧਮਕਾਉਣ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਧਾਰਾ 3(1) (ਆਰ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜਾਤੀ ਅਧਾਰਤ ਅਪਮਾਨ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਣਾਉਣਾ ਨਾ ਹੋਵੇ।

63. ਵੀ. ਗੀਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੇਪਰ ਸਿਰਲੇਖ ਵਿੱਚ ਬੇਰਫ਼ਟ ਆਫ਼ ਬੀਇੰਗ: ਦਿ ਹਿਊਮੀਲੇਸ਼ਨਜ਼ ਆਫ਼ ਅਟਚੈਬਿਲਟੀ' ਵਿੱਚ ਅਪਮਾਨ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਅਨੁਭਵ ਵਜੋਂ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ "ਸਾਡੀ ਹੋਂਦ ਦੇ ਅੰਤਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ, ਸੰਭਾਲਿਆ ਅਤੇ ਸਵਾਦ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।" ਅਪਮਾਨ, ਉਸਦੀ ਸਮਝ ਵਿੱਚ, ਜਾਂ ਤਾਂ ਇੱਕ ਵਾਰ ਦੀ ਘਟਨਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਝੱਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸਵੈ-ਮਾਣ ਜਾਂ ਹੰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੱਟ ਮਾਰਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਇਹ "ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਝੱਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਅਤੇ ਜ਼ਖਮੀ ਹੈ।" ਗੋਪਾਲ ਗੁਰੂ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਪਮਾਨ ਇੱਕ ਸਰੀਰਕ ਸੱਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਇੱਕ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਸੱਟ ਦਾ ਸੁਭਾਅ ਹੈ ਜੋ ਦਿਲ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਸਥਾਈ ਦਾਗ ਛੱਡ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

64. ਅਪਮਾਨ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਮਾਜਿਕ ਬਣਤਰਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਗੋਪਾਲ ਗੁਰੂ ਆਪਣੀ ਕਿਤਾਬ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਵਿੱਚ ਲਿਖਦੇ ਹਨ ਕਿ "ਅਪਮਾਨ ਸਮਾਜਿਕ ਜੀਵਨ ਲਈ ਲਗਭਗ ਸਧਾਰਣ ਹੈ ਜੋ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰਵੱਈਏ ਦੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਕੱਟਣ ਵਾਲੇ ਸੰਪਰਦਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਅਸਮਾਨਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਰਗਰਮ ਹੈ - ਹੰਕਾਰ ਅਤੇ ਮੱਥਾ, ਸਵੈ-ਮਾਣ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਅਤੇ ਨਿਮਰਤਾ ਅਤੇ ਸਤਿਕਾਰ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾ ਕਰਨਾ। ਸਮਾਜ, ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਦਰਭ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਉਹ ਦੇਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪਮਾਨ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਅਤੇ ਅਭਿਆਸ "ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਦਰਭ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰੂਪਾਂ ਵਿੱਚ ਜਿਉਂਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਪੱਛਮ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਸਲ ਦਾ ਰਵੱਈਆ ਹੈ ਜੋ ਅਪਮਾਨ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਹੈ। ਪੂਰਬ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਅਛੂਤਤਾ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਹੈ ਜੋ ਅਪਮਾਨ ਦੇ ਰੂਪ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਪੂਰਵ-ਭੂਮੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ।"

---

1 ਅਪਮਾਨ: ਦਾਅਵੇ ਅਤੇ ਸੰਦਰਭ, ਆਕਸਫੋਰਡ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪ੍ਰੈਸ, ਪਹਿਲਾ ਐਡੀਸ਼ਨ (2009), ਪੰਨਾ 95-107

2 ਅਪਮਾਨ: ਦਾਅਵੇ ਅਤੇ ਸੰਦਰਭ (ਸੁਪਰਾ), ਪੰਨਾ 1-22

65. ਜਦੋਂ ਕਿ ਗੋਪਾਲ ਗੁਰੂ ਪੂਰਬ ਅਤੇ ਪੱਛਮ ਵਰਗੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਮਾਜਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰੀਖਣ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਿਰੀਖਣ ਖਾਸ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸਮਾਜਾਂ ਲਈ ਬਰਾਬਰ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿੱਥੇ ਲਿੰਗ, ਜਾਤ, ਨਸਲ ਆਦਿ ਵਰਗੇ ਅਪਮਾਨ ਦੇ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਆਧਾਰ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਜਾਂ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਸਮੂਹਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

66. ਭੀਖੂ ਪਾਰੇਖ ਅਪਮਾਨ ਦੇ ਤਰਕ ਸਿਰਲੇਖ ਵਾਲੇ ਪੇਪਰ ਵਿੱਚ ਅਪਮਾਨ ਨੂੰ ਹੋਰ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਹ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਲਝਣ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਉਹ ਟਿਕਟ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਦੀ ਉਦਾਹਰਣ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ ਦੱਖਣੀ ਅਫ਼ਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਰੇਲਗੱਡੀ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ ਵਿੱਚ ਸਰੀਰਕ ਜ਼ੁਲਮ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਉਹ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਆਦਮੀ ਜੋ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੂੰ ਭੁੱਖਾ ਮਾਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਤਸੀਹੇ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਬੇਰਹਿਮੀ ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਜ਼ਲੀਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਉਹ ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ ਅਤੇ ਅਪਮਾਨ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਫਰਕ ਬਾਰੇ ਵੀ ਇਹੀ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਦੇਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਪਮਾਨ ਵਿੱਚ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪਮਾਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਅਪਮਾਨ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿਰਫ਼ ਅਪਮਾਨ ਹੀ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

67. ਅਪਮਾਨ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਦਰਭ 'ਤੇ, ਪਾਰੇਖ ਲਿਖਦਾ ਹੈ ਕਿ "ਸੰਗਠਿਤ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾਗਤ ਅਪਮਾਨ ਉਦੋਂ ਮੌਜੂਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਅਭਿਆਸ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸਮੂਹਾਂ ਦੇ ਸਵੈ-ਮਾਣ ਦਾ ਨਿਰਾਦਰ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਢੰਗ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਵੈ-ਮਾਣ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ।" ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਸਿਸਟਮਿਕ ਅਤੇ ਰੈਜੀਮੈਂਟਡ ਅਪਮਾਨ ਵਿਚਕਾਰ ਫਰਕ ਖਿੱਚਦੇ ਹੋਏ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਅਪਮਾਨ ਦੀਆਂ ਅਲੱਗ-ਥਲੱਗ ਘਟਨਾਵਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਉਹ ਵੇਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਆਧੁਨਿਕ ਉਦਾਰ ਸਮਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹਨ, ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਗੁਲਾਮੀ, ਨਸਲੀ ਭੇਦਭਾਵ, ਛੂਤ-ਛਾਤ, ਛੂਤ-ਛਾਤ, ਆਦਿ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਣੇ ਸਮਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਉਸ ਲਈ ਜਾਤੀਗਤ ਸਥਿਤੀ, ਆਦਿ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੈ। ਆਧੁਨਿਕ ਉਦਾਰਵਾਦੀ ਸਮਾਜ, ਭਾਵੇਂ ਡੂੰਘੀਆਂ ਆਰਥਿਕ, ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਸਮਾਨਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਹਨ, ਅਸਮਾਨਤਾਵਾਂ ਦੇ ਤਰਲ ਸੁਭਾਅ ਦੇ ਕਾਰਨ ਲੰਬਕਾਰੀ ਗਤੀਸ਼ੀਲਤਾ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਨਸਲ, ਜਾਤ-ਪਾਤ ਆਦਿ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸਮਾਜ ਰੰਗ, ਜਨਮ, ਨਸਲ ਆਦਿ ਵਰਗੀਆਂ ਅਸਮਾਨਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਤਾਣੇ-ਬਾਣੇ ਵਿਚ ਅਟੱਲ ਅਤੇ ਡੂੰਘੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਫਸੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਅਸਮਾਨਤਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਦੀ ਲਚਕਦਾਰ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਪਮਾਨ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਢਾਂਚਾਗਤ ਅਤੇ ਪ੍ਰਣਾਲੀਗਤ ਰੂਪ ਦੀ ਹੋਂਦ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਦੇ ਢਾਂਚੇ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਸਥਿਰਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਉਸਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਆਧੁਨਿਕ ਉਦਾਰਵਾਦੀ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਲੰਬਕਾਰੀ ਗਤੀਸ਼ੀਲਤਾ ਦੁਆਰਾ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

---

3 ਅਪਮਾਨ: ਦਾਅਵੇ ਅਤੇ ਸੰਦਰਭ (ਸੁਪਰਾ), ਪੰਨਾ 23-40

ਸਮਾਜਿਕ ਢਾਂਚਾ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਅਪਮਾਨ ਦੀ ਰੈਜੀਮੈਂਟਡ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਲਈ ਕੋਈ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ.

68. ਵਿਰੋਧ ਅਪਮਾਨ ਦਾ ਅੰਦਰੂਨੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਕੁਝ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਅਪਮਾਨ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਪਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਵੀ ਇਸ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਵਿਰੋਧ ਭੜਕਾਉਣ ਦਾ ਜੋਖਮ ਵੀ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਰਵਾਇਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪਮਾਨਿਤ ਸਮੂਹਾਂ ਨੂੰ ਹਾਸ਼ੀਏ 'ਤੇ ਧੱਕਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਹਾਸ਼ੀਏ 'ਤੇ ਪਏ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰਾਂ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਹਟਣ ਦਾ ਇਹ ਖਦਸ਼ਾ ਵੀ ਐਕਟ, 1989 ਦੇ ਵਸਤੂਆਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਰਾਮ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਬਲੋਥੀਆ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

69. ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਤੋਂ ਜੋ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ "ਅਪਮਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ" ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਐਕਟ, 1989 ਦੀ ਧਾਰਾ 3(1)(ਆਰ) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਵੱਡੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਾਸ਼ੀਏ 'ਤੇ ਪਏ ਸਮੂਹਾਂ ਦੇ ਅਪਮਾਨ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਕੋਈ ਆਮ ਅਪਮਾਨ ਜਾਂ ਧਮਕਾਉਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ 'ਅਪਮਾਨ' ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਐਕਟ, 1989 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸੰਸਦ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ, ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਆਧਾਰਾਂ ਅਤੇ ਪਛਾਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਪਮਾਨ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਘਰੇਲੂ ਹਿੰਸਾ ਤੋਂ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਐਕਟ, 2005 ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ "ਘਰੇਲੂ ਹਿੰਸਾ" ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ 'ਅਪਮਾਨ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਕੇ ਲਿੰਗ ਅਸਮਾਨਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਅਪਮਾਨ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕੰਮ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਔਰਤਾਂ ਦਾ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ (ਰੋਕਥਾਮ, ਮਨਾਹੀ ਅਤੇ ਨਿਵਾਰਣ) ਐਕਟ, 2013 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਔਰਤ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਅਪਮਾਨਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਇਲਾਜ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਜਿਨਸੀ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਉਸਦੀ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

70. ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ ਕਿ 'ਅਪਮਾਨ' ਸ਼ਬਦ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਐਕਟ, 1989 ਦੀ ਧਾਰਾ 3(1)(ਆਰ) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਮਾਨ ਦੇ ਜ਼ੁਲਮ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਅਪਮਾਨ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ।

71. ਅਸੀਂ ਐਕਟ, 1989 ਦੀ ਧਾਰਾ 3(1)(ਆਰ) ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਸਾਰਥਕ ਨਿਰਮਾਣ ਦੇਣ ਲਈ ਇਸ ਮੋੜ 'ਤੇ ਸਿਵਲ ਰਾਈਟਸ ਐਕਟ, 1955 ("ਸਿਵਲ ਰਾਈਟਸ ਐਕਟ") ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਧਾਰਾ 7(1)(ਡੀ) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹਾਂਗੇ। ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

"7. "ਛੂਤ-ਛਾਤ" ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਹੋਰ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਸਜ਼ਾ - (1) ਜੋ ਵੀ-

(ਡੀ) ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ "ਛੂਤ-ਛਾਤ" ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਪਮਾਨ ਜਾਂ ਅਪਮਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼;

ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਘੱਟ ਅਤੇ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਹੋਵੇਗੀ, ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ ਵੀ ਜੋ ਸੌ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਘੱਟ ਅਤੇ ਪੰਜ ਸੌ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।"

72. ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਸਾਦੇ ਪਾਠ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ "ਛੂਤ-ਛਾਤ" ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਦਾ ਅਪਮਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿਵਲ ਰਾਈਟਸ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸਮਾਂ ਬੀਤਣ ਦੇ ਨਾਲ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਨਾਗਰਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਤ-ਆਧਾਰਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਅਤੇ "ਛੂਤ-ਛਾਤ" ਦੀ ਪ੍ਰਥਾ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਐਕਟ, 1989 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਜਿਹੀਆਂ ਪ੍ਰਥਾਵਾਂ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਹੋਰ ਸਖ਼ਤ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਐਕਟ, 1989 ਦੀ ਧਾਰਾ 3(1)(ਆਰ) ਨੂੰ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਿਵਲ ਰਾਈਟਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7(1)(ਡੀ) ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ, "ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਅਪਮਾਨਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ" ਸ਼ਬਦ "ਛੂਤ-ਛਾਤ" ਦੇ ਅੰਤਰੀਵ ਵਿਚਾਰ ਤੋਂ ਅਟੁੱਟ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਐਕਟ, 1989 ਦੁਆਰਾ ਹੱਲ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

73. ਰਮੇਸ਼ ਚੰਦਰ ਵੈਸ਼ਯ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੋ-ਜੱਜੀ ਬੈਂਚ ਨੇ ਸਮਝਾਇਆ ਕਿ ਐਕਟ, 1989 ਦੀ ਪੁਰਾਣੀ ਧਾਰਾ 3(1)(x) (ਜੋ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3(1)(ਆਰ) ਦੇ ਸਮਾਨ ਹੈ, ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਪਮਾਨ ਦੇ ਕੰਮ ਲਈ, 19 ਦੇ ਨਾਲ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ) ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਹੇਠਾਂ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:

"18. [...] ਵਿਧਾਨਕ ਇਰਾਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਪਮਾਨਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹਰ ਅਪਮਾਨ ਜਾਂ ਧਮਕਾਉਣਾ ਐਸ.ਸੀ./ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3(1)(x) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ, ਬੇਸ਼ੱਕ, ਅਜਿਹੇ ਅਪਮਾਨ ਜਾਂ ਧਮਕਾਉਣ ਵਾਲੇ ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਨਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਜਾਤੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੈ। ਇੱਕ ਮੂਰਖ (ਮੂਰਖ) ਜਾਂ ਇੱਕ ਚੋਰ (ਚੋਰ) ਜਨਤਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਗ੍ਹਾ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਣਦਾ ਹੈ

ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਜਾਂ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਉਪਯੋਗਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਅਪਮਾਨ ਜਾਂ ਅਪਮਾਨਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਇੱਕ ਕੰਮ। ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ, ਜੋ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਜਾਂ ਜਨਜਾਤੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਵੀ ਇਹ ਧਾਰਾ 3(1) ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।

(x) ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਜਿਹੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਤੀਵਾਦੀ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨਾ ਹੋਣ। [...]"

74. ਨਿੰਦਣਯੋਗ ਚਾਲ-ਚਲਣ ਅਤੇ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਬਿਆਨਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ, ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 500 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਮਾਣਹਾਨੀ ਦਾ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਲਈ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਇਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਸਿਰਫ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਐਕਟ, 1989 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੈ, ਹੋਰ ਤਾਂ ਹੋਰ, ਜਦੋਂ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਵੀਡੀਓ ਦੇ ਟ੍ਰਾਂਸਕ੍ਰਿਪਟ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਇਹ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਜਾਤੀ ਪਛਾਣ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ।

ਬਨਾਮ ਕੀ ਐਕਟ, 1989 ਦੀ ਧਾਰਾ 3(1)(ਯੂ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਜੁਰਮ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਐਫਆਈਆਰ/ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ?

75. ਐਕਟ, 1989 ਦੀ ਧਾਰਾ 3(1)(ਯੂ) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦੀ ਹੈ:

"ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਦੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਸਜ਼ਾਵਾਂ। - (1) ਜੋ ਕੋਈ ਵੀ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, -

(ਯੂ) ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਤਾਂ ਲਿਖੇ ਜਾਂ ਬੋਲੇ ਗਏ ਜਾਂ ਸੰਕੇਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਪ੍ਰਤੱਖ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦੁਸ਼ਮਣੀ, ਨਫ਼ਰਤ ਜਾਂ ਬੁਰਾਈ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਜਾਂ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼;

ਉਸ ਮਿਆਦ ਲਈ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਹੋਵੇਗੀ ਜੋ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਪਰ ਜੋ ਪੰਜ ਸਾਲ ਤੱਕ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਨਾਲ"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

76. ਧਾਰਾ 3(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਮੂਲ ਸਮੱਗਰੀ

ਐਕਟ, 1989 ਦੇ (ਯੂ) ਹਨ:

ਏ ਦੋਸ਼ੀ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ

ਬੀ. ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੁਆਰਾ, ਜਾਂ ਤਾਂ ਲਿਖਤੀ ਜਾਂ ਬੋਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਸੰਕੇਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਪ੍ਰਤੱਖ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਨਹੀਂ;

ਸੀ. ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦੁਸ਼ਮਣੀ, ਨਫ਼ਰਤ ਜਾਂ ਬੁਰਾਈ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨਾ।

77. ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਦੇਣ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਯੂਟਿਊਬ 'ਤੇ ਵੀਡੀਓ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰਕੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦੁਸ਼ਮਣੀ, ਨਫ਼ਰਤ ਜਾਂ ਬੁਰਾਈ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਜਾਂ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਵੀਡੀਓ ਦਾ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨਾਲ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਲੈਣਾ-ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਹੀ ਸੀ। ਧਾਰਾ 3(1)(ਯੂ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਜੁਰਮ ਉਦੋਂ ਹੀ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਇੱਕ ਸਮੂਹ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੁਰਾ ਭਾਵਨਾ ਜਾਂ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ।

ਵੀ. ਕੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਜਾਤੀ ਪਛਾਣ ਦਾ ਸਿਰਫ਼ ਗਿਆਨ ਹੀ ਐਕਟ, 1989 ਦੀ ਧਾਰਾ 3(1)(ਆਰ) ਅਧੀਨ ਜੁਰਮ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਹੈ?

78. ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਦਾ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇੰਨੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਜੇਕਰ ਉਹ ਵੀਡੀਓ ਵਿੱਚ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3(1)(ਆਰ) ਅਤੇ 3(1)(ਯੂ) ਤਹਿਤ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਧਾਰਾ 198 ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ।

79. ਸਾਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਅਧੀਨਗੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ। ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਤੱਥ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਕਿ ਪੀੜਤ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੈ, ਐਕਟ, 1989 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਹੋਵੇਗਾ, ਇਸਨੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਕੁਝ ਢੁਕਵੇਂ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਗਿਆਨ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਜੁਰਮ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਕਾਫੀ ਹੈ:

"3. ਅੱਤਿਆਚਾਰਾਂ ਲਈ ਸਜ਼ਾਵਾਂ-(1)

(ਡਬਲਯੂ)(i) ਕਿਸੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਿਸੇ ਔਰਤ ਨੂੰ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਛੂਹਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਜਾਣਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਉਹ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਛੂਹਣ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਕੰਮ ਜਿਨਸੀ ਸੁਭਾਅ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ

(ii) ਕਿਸੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਦੀ ਔਰਤ ਪ੍ਰਤੀ ਜਿਨਸੀ ਸੁਭਾਅ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ, ਕੰਮਾਂ ਜਾਂ ਇਸ਼ਾਰਿਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਜਾਣਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਉਹ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ।"

(2) ਜੋ ਕੋਈ ਵੀ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਨਾ ਹੋਵੇ,

(ਵੀ) ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ (1860 ਦਾ 45) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਸ ਸਾਲ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਕਰਦਾ ਹੈ [ਇਹ ਜਾਣਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਸੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੈ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਅਜਿਹੇ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਹੈ], ਉਮਰ ਕੈਦ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਨਾਲ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਹੋਵੇਗੀ;

(ਵੀਏ) ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ, ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਇਹ ਜਾਣਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੈ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਅਜਿਹੇ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਵਿਧਾਨ (1860 ਦਾ 45) ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਨਾਲ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ ਵੀ ਹੋਵੇਗਾ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

80. ਦੁਹਰਾਉਣ ਦੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ, ਐਕਟ, 1989 ਦੀ ਧਾਰਾ 3(1)(ਆਰ) ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੱਥ ਦੀ ਸਿਰਫ਼ ਜਾਣਕਾਰੀ ਕਿ ਪੀੜਤ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੈ, ਐਕਟ, 1989 ਦੀ ਧਾਰਾ 3(1)(ਆਰ) ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਅਪਰਾਧ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਜਾਂ ਇਸ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕੀ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਸਮੱਗਰੀ ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਵਾਰੰਟੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼/ਬਿਆਨ ਇਸ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਸਨ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੈ।

81. ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਆਪਣੇ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਹੁਕਮ ਵਿਚ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ "ਰਿਕਾਰਡ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵੀਡੀਓ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਦੂਜੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦਾ ਅਪਮਾਨ ਅਤੇ ਅਪਮਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ।" ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਸਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਅਪਮਾਨ ਕਰਨਾ ਅਤੇ

ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦਾ ਅਪਮਾਨ ਕਰਨਾ ਪਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਕਿ ਕੀ ਅਜਿਹਾ ਅਪਮਾਨ ਜਾਂ ਅਪਮਾਨ ਇਸ ਕਾਰਨ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਕੀ ਇਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਹ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਾ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਲਗਾਏ ਹੁੰਦੇ? ਇਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਹੀ ਹੈ।

82. ਇੱਕ ਦੰਡ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸਖਤ ਨਿਰਮਾਣ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕਨੂੰਨੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦਾ ਇੱਕ ਸਿਧਾਂਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਮੰਨਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਲਟ ਇਰਾਦਾ ਪ੍ਰਗਟ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਕਿ ਵਿਧਾਇਕ ਇਸ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੀਤੀ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਵਿਧਾਨਿਕ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ, ਇਸ ਲਈ, ਵਿਧਾਨਿਕ ਇਰਾਦੇ ਲਈ ਇੱਕ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਕ ਵਜੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੀਤੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਵਜੋਂ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

83. ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ (12ਵੀਂ ਐਡ.) ਵਿੱਚ ਮੈਕਸਵੈੱਲ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ "ਦੰਡਨੀਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦਾ ਸਖ਼ਤ ਨਿਰਮਾਣ ਚਾਰ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ: ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਲਈ ਸਪਸ਼ਟ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਲੋੜ ਵਿੱਚ; ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਤੱਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਖ਼ਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਵਿੱਚ; ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਦੀ ਲੋੜ ਵਿੱਚ। ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਤਕਨੀਕੀ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣਾ।

84. ਵਿਲੀਅਮ ਐਫ. ਕ੍ਰੇਸ ਇਨ ਸਟੈਚਿਊਟ ਲਾਅ (7ਵੀਂ ਐਡ. p. 530 ਤੇ) ਯੂ.ਐਸ. ਬਨਾਮ ਵਿਲਟਬਰਗਰ [5 ਐਲ ਐਡ 37: 18 ਯੂਐਸ (5 ਕਣਕ.) 76 (1820)] ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੇਖਦਾ ਹੈ:

"ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਆਧੁਨਿਕ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਖ਼ਤ ਉਸਾਰੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਧੇਰੇ ਮੁਕਤ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਲਗਭਗ ਅਲੋਪ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਹੁਣ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਸਲ ਉਸਾਰੀ ਕੀ ਹੈ? ਮੈਨੂੰ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਪੱਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਯਮ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕੋਮਲਤਾ 'ਤੇ ਸਥਾਪਤ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਵਿਧਾਨਪਾਲਿਕਾ, ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਨਹੀਂ, ਜਿਸ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ ਹੈ।"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

85. ਟੱਕ ਐਂਡ ਸੰਨਜ਼ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰੀਸਟਰ (1887) 19 ਕਿਊਬੀਡੀ 629 (ਸੀਏ) ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜੋ ਕਿ ਲੰਡਨ ਅਤੇ ਕੰਟਰੀ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀਜ਼ ਵਿੱਚ ਫਾਲੋ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਇਨਵੈਸਟਮੈਂਟਸ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ (1953) 1 ਡਬਲਯੂਐਲਆਰ 312: (1953) 1 ਸਾਰੇ ਈਆਰ 436 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ:

"ਸਾਨੂੰ ਉਸ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਵਧਾਨ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਾਜਬ ਵਿਆਖਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜੁਰਮਾਨੇ ਤੋਂ ਬਚੇਗੀ, ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਉਸ ਉਸਾਰੀ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਜੁਰਮਾਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਗਾਏ ਜਾਂਦੇ, ਉਹ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਧਾਰਾ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਆਖਿਆਵਾਂ ਮੰਨਣਯੋਗ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਇਹ ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਾਰਨ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਠੋਸ ਕਾਰਨ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇ ਇਹ ਅਪਣਾਉਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਠੋਸ ਕਾਰਨ ਹੋਵੇਗਾ। ਦਮਨਕਾਰੀ।"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

86. ਬਲੈਕਬਰਨ, ਜੇ. ਵਿਲਿਸ ਬਨਾਮ ਥੋਰਪ ਵਿੱਚ (1875) ਐਲਆਰ 10 ਕਿਊ ਬੀ 383 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ "ਜਦੋਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ਬਦ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਵੱਖਰੇ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।"

87. ਅਸੀਂ ਐਕਟ, 1989 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 18 ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿਧਾਨਕ ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਨਜ਼ਰੀਆ ਲੈਣਾ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ, ਦਮਨਕਾਰੀ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਪਵਿੱਤਰ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦਾ।

ਐੱਚ. ਸਿੱਟਾ

88. ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਇਹ ਅਪੀਲ ਸਫਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਹਾਈਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਣਗਹਿਲੀ ਵਾਲਾ ਹੁਕਮ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

89. ਅਸੀਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਲਾਮਾਕਾਰਾ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਵਿਖੇ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਨੰਬਰ 899 ਆਫ਼ 2023 ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਉਸਨੂੰ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੋ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਲਗਾਉਣਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝ ਸਕਦਾ ਹੈ।

90. ਲੰਬਿਤ ਅਰਜ਼ੀ(ਜ਼), ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਕੇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ: ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ।

* ਹੈੱਡਨੋਟ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ: ਦਿਵਿਆ ਪਾਂਡੇ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

[ਦਿਵਾਕਰ ਜੋਤੀ ਐਡਵੋਕੇਟ]